

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy a sportu

Bakalářská práce

**Osobnost význačného československého
tělovýchovného a sportovního funkcionáře
Emanuela Bosáka**

Vypracoval: Martin Kocina

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2020

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

University of South Bohemia in České Budějovice

Faculty of Education

Department of Sports Studies

Bachelor thesis

Personality profile of Czechoslovak sports official, Emanuel Bosák

Author: Martin Kocina

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2020

Bibliografická identifikace

Název bakalářské práce: Osobnost významného československého tělovýchovného a sportovního funkcionáře Emanuela Bosáka

Jméno a příjmení autora: Martin Kocina

Studijní obor: Tělesná výchova a sport

Pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu PF JU

Vedoucí bakalářské práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2020

Abstrakt:

Úkolem této práce je získání dostatečného počtu dat, obrázků a literatury k sepsání bakalářské práce zabývající se životem a přínosem osobnosti Emanuela Bosáka, aby bylo možné dát dohromady jeho zájmy a vliv na vývoj tělesné výchovy a sportu v Československu a České republice.

Klíčová slova: tělesná výchova, sport, funkcionář, předseda, člen, zakladatel, pedagog, ministr, autor.

Bibliographical identification

Title of the graduation thesis: Personality profile of Czechoslovak sports official, Emanuel Bosák

Author's first name and surname: Martin Kocina

Field of study: University of South Bohemia

Department: Department of Sports studies

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

The year of presentation: 2020

Abstract:

The main goal of this bachelor thesis is to gather a sufficient amount of information, pictures and literature related to the life and personality of Emanuel Bosak in order to reflect on Bosak's interests and his influence on Physical Education's evolution in Czechoslovakia and the Czech Republic.

Keywords:

physical education, sport, functionary, chairman, member, founder, educationalist, minister, author.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji kvalifikační práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své kvalifikační práce, a to v nezkrácené podobě (nebo v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí) archivovaných fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji panu doc. PaedDr. Janu Štumbauerovi, CSc., vedoucímu mé bakalářské práce za odborné vedení, poskytnutí konzultací a cenných rad při tvorbě mé práce. Dále děkuji dcerám Emanuela Bosáka Kateřině Štanclové a Lence Kolářové (obě rozené Bosákové) za poskytnuté informace a fotografie ze života jejich otce. Nakonec děkuji všem svým blízkým za psychickou podporu a důvěru během psaní této kvalifikační práce.

Obsah

1 Úvod	6
2 Metodologie.....	7
2.1 Cíl, úkoly, předmět práce	7
2.1.1 Cíl práce.....	7
2.1.2 Úkoly práce	7
2.1.3 Předmět práce.....	7
2.2 Metody práce	7
2.3 Rozbor pramenů a literatury	8
3 Stručný nástin osobnosti Emanuela Bosáka	10
4 Člen a funkcionář atletického klubu v Jičíně.....	24
5 Spoluzakladatel a účastník masových běhů.....	30
6 Emanuel Bosák v nejvýznamnějších tělovýchovných funkcích.....	43
6.1 Předseda Československého svazu tělesné výchovy.....	43
6.2 Předseda Československého olympijského výboru.....	51
6.3 Ministr pro mládež a tělesnou výchovu České socialistické republiky	61
6.4 Konec politické kariéry a následná perzekuce	69
7 Pedagog a autor publikací.....	71
8 Držitel řady ocenění	77
9 Závěr.....	80
Prameny a literatura	81
Použité zkratky.....	83
Seznam příloh	84

1 Úvod

Pro mou bakalářskou práci jsem si vybral téma zaměřené na osobnost významného československého tělovýchovného a sportovního funkcionáře Emanuela Bosáka. Při výběru jsem si byl stoprocentně jistý, že chci psát o někom zajímavém a nedoceneném jako je právě Emanuel Bosák. Abych získal informace, které potřebuji, musel jsem navštívit Státní oblastní archiv v Praze. Dále jsem mnohé vyhledal v periodikách, na internetu, od mého vedoucího práce, a především od pozůstalých dcer, za kterými jsem jel na osobní schůzku do Jičína. V mé bakalářské práci se zabývám celým životem Emanuela Bosáka. Zmiňuji zde to, jaký byl, jaké měl zájmy a co ho nejvíce zajímalo. Dále ho ve své práci popisuji jako jednoho ze zakladatelů Mikulášského běhu na Bradech, jeho aktivity v jičínském atletickém oddíle, jeho účasti na slavných bězích, jeho funkce v době života jako předsedy Československé strany tělesné výchovy, předsedy Československého olympijského výboru a ve funkci ministra pro mládež a tělovýchovu České socialistické republiky. Zabývám se i jeho politickou minulostí, protože vzhledem k jeho názorům mu bylo zrušeno členství a byl vyškrtnut z Komunistické strany. Dále ho popisuji jako pedagoga na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy a jeho literární díla a spisy. Nakonec uvádím ocenění, která za svou kariéru získal. Emanuel Bosák byl osobou, která výrazně přispěla k rozvoji tělesné výchovy v Československu. Těsně před dokončením byl text zaslán prostřednictvím emailu dcerám Emanuela Bosáka, které mou práci prostudovaly a posléze měly drobné připomínky, které jsem opravil. S mou kvalifikační prací byly spokojeny a poděkovaly.

2 Metodologie

2.1 Cíl, úkoly, předmět práce

2.1.1 Cíl práce

Cílem této práce je detailně analyzovat život a dílo význačné osobnosti československého tělovýchovného a sportovního hnutí Emanuela Bosáka. Těžištěm práce je analýza jeho vlivu na rozvoj tělesné výchovy a sportu v Československu a České republice.

2.1.2 Úkoly práce

- ✓ Provést detailní obsahovou analýzu všech dostupných souvztažných písemných, fotografických a filmových pramenů, dobových periodik, literatury, internetových zdrojů a vzpomínek rodiny a pamětníků.
- ✓ Zpracovat detailní profil osobnosti Emanuela Bosáka. Tuto část rozdělit do obvyklých časových období. Eventuálně dále členit podle dalších kritérií.
- ✓ Zpracovat fotografie, obrázky a tabulky do obrázkových příloh zařazených do textu.
- ✓ Provést inventarizaci jeho funkcí a postavení Emanuela Bosáka v československé tělesné výchově a sportu a eventuálně i jeho záliby.

2.1.3 Předmět práce

Předmět práce je z hlediska **obsahového** zaměřen na život Emanuela Bosáka, a především jeho vliv na organizaci naší tělesné výchovy a sportu.

Z hlediska **časového** je předmět práce zaměřen na celý život Emanuela Bosáka v letech 1924–2011, ale především na vrchol jeho funkcionářské kariéry v druhé polovině 60. let.

2.2 Metody práce

Jedná se o standardní historickou práci zabývající se biografií význačného funkcionáře naší tělesné výchovy a sportu Emanuela Bosáka. Při jejím řešení byl kladen důraz na detailní obsahovou analýzu všech dostupných souvztažných zdrojů. Jako metody práce byly použity standardní historické metody, a to především přímá a progresivní, a v omezené míře i biografická a nepřímá. Vlastní faktografický popis mohl být, vzhledem ke svému monotematickému charakteru a vymezenému údobí, proveden v jednotlivých částech práce vždy diachronním postupem.

Vzhledem k výrazně dokumentačnímu charakteru práce byla věnována maximální pozornost zpracování všech dostupných souvztažných písemných a fotografických pramenů, dobových periodik, literatury, vzpomínek rodiny, internetových a knižních zdrojů. Díky poměrně široce vymezenému předmětu práce se celkem logicky jako jeden z hlavních problémů objevila značná nerovnoměrnost a nevyváženost výskytu upotřebitelných faktů ve zpracovávaných zdrojích.

Jako samostatný problém se ukázalo získání a zejména přesné popsání dostatečného množství fotografických podkladů a příloh, a to jak co do jejich struktury, tak zejména kvality. Pro jejich získání a následné popsání byly využity všechny dostupné internetové a osobní zdroje. Při použití fotografií zkopírovaných z dobových periodik a také knih je pochopitelně velkým problémem jejich kvalita. Přesto se podařilo zařadit do textu poměrně velké množství fotografických příloh, které mají nesporné vypovídající schopnosti.

2.3 Rozbor pramenů a literatury

Vzhledem k tomu, že se jedná o vystihnutí detailní historie Emanuela Bosáka, věnoval jsem maximální pozornost zpracování všech dostupných souvztažných písemných a fotografických pramenů, dobových periodik, literatury, vzpomínek rodiny a internetových zdrojů. Kvůli ne tolik rozsáhlému předmětu práce se jako jeden z hlavních problémů objevila značná nerovnoměrnost a nevyváženost výskytu informací o jednotlivých rocích v jeho funkci.

V části o osobnosti Emanuela Bosáka jsem se sešel na osobní schůzce v Jičíně s pozůstalými dcerami Lenkou Kolářovou a Kateřinou Štanclovou. Díky získaným informacím jsem se dozvěděl, jaké měl Emanuel Bosák dětství, kde vyrůstal a čemu se věnoval. Zjistil jsem, jaký měl s dětmi vztah a jak k němu dcery vzhlíží dodnes. Na schůzce jsem dostal i osobní fotografie a články z činnosti a výstav jejich otce, které jsem do práce použil.

Při zpracování tohoto tématu hrály archivní zdroje podstatnou roli při zpracování osobního životopisu k 26. 6. 1962 ze Státního oblastního archivu v Praze. Dále jsem archivní zdroje použil ke zhodnocení politické minulosti, ve které se zabývám důvodem, proč byl vyškrtnut z Komunistické strany a jeho následná perzekuce.

Velkým zdrojem informací k jeho funkcím v oblasti ministerstva pro mládež a tělesnou výchovu, Československého olympijského výboru a Československé strany tělesné výchovy byl velmi široký soubor periodik. Tyto informace jsem čerpal především z novin jako Rudé právo 1968–1969, Lidová demokracie roč. 1967–1970, Mladý svět roč. 1969, Pravda roč. 1968–1969, Stadion roč. 1957–1965 nebo Průboj roč. 1968. Z těchto novinových článků jsem načerpal, co se v daných letech odehrálo, jaké aktivity Emanuel Bosák dělal, čím se zabýval a jaké problémy musel řešit.

Významnou roli v poznání životních osudů Emanuela Bosáka hráli i internetové zdroje. Abych sepsal část o členech rodiny Emanuela Bosáka, použil jsem články z Jičínského deníku, které jsou volně dostupné v internetovém vydání. Na oficiální internetové stránce jičínské atletiky jsem zjistil celou jejich historii a vliv rodiny Bosákových na jejich rozvoj v zemi. Na oficiální internetové stránce české atletiky a Českého olympijského výboru jsem čerpal informace o funkcích Emanuela Bosáka, které byly chronologicky seřazené a přehledné. Přečetl jsem si úspěchy Československé republiky na olympijských hrách v Mexiku v roce 1968 a sepsal to v části Emanuel Bosák jako předseda Československého olympijského výboru. Díky oficiální internetové stránce Mikulášského běhu jsem sepsal část o jeho vzniku a slova všech zakládajících členů. V magazínu Reportér dostupném volně na internetu jsem napsal kapitulu o snahách pořádat olympijské hry v Praze. V závěrečné části, kde uvádím ocenění, která Emanuel Bosák získal, jsem použil informace o medaili Pierra de Coubertina z časopisu Refresher, který je také dostupný online na internetu.

Knižní zdroje hráli hlavní roli v literatuře Emanuela Bosáka. Vypůjčil jsem si z knihovny jeho dostupná díla a spisy a sepsal, o čem vypovídají a co jimi autor zamýšlel.

3 Stručný nástin osobnosti Emanuela Bosáka

Životní mezníky Emanuela Bosáka

Prof. PhDr. Emanuel Bosák, CSc. se narodil 2. září 1924 v Jičíně, absolvent zdejšího Lepařova gymnázia a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, PhDr., CSc., tělovýchovný pedagog (docent a profesor Fakulty tělesné výchovy a sportu UK Praha, 1964–1967 její proděkan), tělovýchovný a sportovní činovník, 1967–1970 předseda ústředního výboru Československého svazu tělesné výchovy a sportu a Československého olympijského výboru, 1969 ministr pro mládež a tělesnou výchovu ČSR¹, 1952–1970 člen Evropského výboru Mezinárodní amatérské atletické federace (IAAF), 1970–1974 Rady IAAF a nositel čestného titulu „Veterán IAAF“²,

Obrázek 1 Fotografie Emanuela Bosáka v roce 1969 na vrcholu jeho kariéry. Zdroj z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

Finského záslužného sportovního kříže, Medaile Dr. Miroslava Tyrše, ceny Mezinárodního olympijského výboru (MOV) „Za podporu sportu a olympismu“ a medaile zakladatele MOV Pierra de Coubertin. Mimo jiné intenzivní výtvarník. Vdovec (Dagmar Bosáková rozená Volfová, 26. 5. 1928 – 17. 5. 2002), dvě dcery – (Lenka 1954 a Kateřina 1957). Od roku 1990 byl v důchodu a žil střídavě v rodném Jičíně a v Praze. Zemřel 22. prosince 2011 v Praze.³

Osobní životopis Emanuela Bosáka k 26. 6. 1962⁴

Byl občan ČSSR, který měl potřebné tělovýchovné vzdělání. V roce 1946–1950 absolvoval Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze obor tělesná výchova a v roce 1956 ukončil jako promováný pedagog tělesné výchovy studium oboru učitelství pro 9. – 11. ročník jedenáctiletých středních škol Univerzity Karlovy a odpovídající praxi z politicko-organizačnické, výchovné a odborné činnosti v ústředních orgánech

¹ ČSR – Česká socialistická republika (oficiální politický název 1969–1990).

² IAAF – Mezinárodní amatérská atletická federace (založena 1912).

³ Starý, M. (2009). *Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení*. Jičín. s. 28.

⁴ Osobní životopis přepsán do 3. osoby čísla jednotného.

tělovýchovného hnutí. Ještě před závěrem studia tělesné výchovy se zúčastnil přípravy a realizace 1. ročníku sportovních her dělnické mládeže jako tajemník jejich ústředního organizačního výběru v České obci sokolské (ČOS) a počínaje školním rokem 1950/1951 působil jako učitel 1. ročníku Tyršova ústavu pro tělesnou výchovu a sport. Během výuky ve volném čase zpracoval zejména podklady pro učební plán a osnovy lehké atletiky a teorie tělesné výchovy.⁵

V roce 1951 byl jako dobrovolný funkcionář ústředí lehké atletiky a předseda komise ČOS pro výchovu reprezentantů zvolen na 9. sjezdu ČOS členem ústředního výboru Sokola. Ve stejném roce nastoupil na základní vojenskou službu a ve funkci politického pracovníka v bývalém Armádním tělovýchovném klubu (ATK)⁶ v Praze měl možnost ve styku s předními československými sportovci a trenéry pracovat na úseku výchovy špičkových závodníků a plánování jejich přípravy. Současně byl v letech 1951–1952 členem přípravných a výkonných štábů zimní a letní části spartakiád Československé lidové armády.⁷

V roce 1953 byl ministerstvem národní obrany uvolněn na žádost bývalého Státního výboru pro tělesnou výchovu a sport (SVTVS)⁸ z vojenské služby při vládě republiky Československé, aby zde mohl začít pracovat. Na SVTVS Emanuel Bosák zastával postupně funkce vedoucího učebně metodického oddělení a sportovního odboru až do roku 1957. V témže roce po vytvoření Československého svazu tělesné výchovy (ČSTV)⁹, představitele celého československého tělovýchovného hnutí, přešel do jeho ústředního výboru jako vedoucí oddělení sportů a později jako vedoucí oddělení vědecko-metodické a zdravotní práce.¹⁰

⁵ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 18, 26. 6. 1962.

⁶ V něm byli soustředěni armádní vrcholový sportovci. Ten se ale neosvědčil a byl později přeorganizován na sportovní oddíly ÚDA (Ústředního domu armády), které měly vzhledem k daleko lepším materiálním a kádrovým podmínkám dosáhnout v rámci Československa prvenství ve většině tehdy preferovaných druhů sportu, a hlavně měly převzít rozhodující podíl na státní sportovní reprezentaci.

⁷ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 19, 26. 6. 1962.

⁸ Ten měl především určovat jednotné ideové, metodické, zdravotní, organizační a hospodářské zásady pro veškerou tělesnou výchovu a sport.

⁹ Vrcholné orgány ČSTV byly pověřeny funkcí představitele celého tělovýchovného hnutí a také právy a povinnostmi, které ve většině ostatních východoevropských zemí zajišťoval přímo stát.

¹⁰ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 19, 26. 6. 1962.

Ve funkcích vedoucího pracovníka nejvyšších tělovýchovných orgánů byla jeho politicko-organizační a odborná činnost zaměřena především na problematiku obsahu a organizace učebně výchovné práce v celostátním měřítku, zejména pokud jde o metodické řízení trenérských rad, učebně metodických komisí a komisí mládeže sportovních sekcí, odboru základní tělesné výchovy a turistiky. Emanuel Bosák zodpovídal zvláště od roku 1957 v průběhu sjednocování obsahu činnosti na úseku vědecko-metodické a zdravotní práce za řízení linie metodických pracovníků ČSTV a s ní souvisejícího aktivu dobrovolných funkcionářů vědecké rady ÚV ČSTV, resp. vědecko-metodických rad krajských a okresních výborů ČSTV.¹¹

Ve svém služebním zařazení zodpovídal za přípravu zásadních materiálů pro předsednictvo a ústřední výbor ČSTV, zvláště normotvorného charakteru. S ohledem na náplň pracovních úseků, které mu byly svěřeny, se podílel například na zpracování vzorových učebních programů a plánů všech odvětví dobrovolné tělesné výchovy, směrnic pro práci sportovních sekcí, odborů ZTV a turistiky, tvorbě obsahu a řádu odznaku zdatnosti PPOV a jednotné sportovní klasifikace, zásadách o jednotném řízení učebně výchovné práce s ČSTV, přípravě a uskutečňování obsahu jednotných osnov tělesné výchovy mládeže a podobně.¹²

Vedle toho se Emanuel Bosák po dobu své činnosti v ústředních tělovýchovných orgánech průběžně zúčastňoval jako přednášející různých typů školení, zvláště v Ústřední škole ČSTV. Dále vedl instrukčně-metodická zaměstnání celostátního rozsahu především s vedoucími učebně sportovních oddělení KV ČSTV, krajskými a okresními metodiky, trenéry z povolání apod. Při 1. a 2. celostátní spartakiádě působil jako člen jejich ústředních sekretariátů a za tuto činnost mu pak byl udělen bývalým SVTVS a ÚV ČSTV v roce 1955 a 1960 pamětní odznak *Za zásluhy o celostátní spartakiádu*. V roce 1962 byl jmenován předsedou sportovně technické komise v ústředním štábu 1. Československých sportovních her.¹³

Od roku 1957 byl členem komise historie tělesné kultury vědecké rady ÚV ČSTV a jako její člen zabezpečoval úkol resortního plánu výzkumu ČSTV „Nárys historie

¹¹ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 19–20, 26. 6. 1962.

¹² Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 20, 26. 6. 1962.

¹³ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 20, 26. 6. 1962.

sportů v ČSSR“. Do roku 1961 byly z 32 sportovních odvětví pod jeho vedením dokončeny na základě celkové metodické směrnice a průběžných instruktáží práce jednotlivců nebo kolektivů v plavání, české házené, cyklistice, stolním tenisu, košíkové, kopané a veslování.¹⁴

V letech 1957–1961 působil jako člen komise expertů ministerstva školství a kultury pro tělesnou výchovu na vysokých školách a v roce 1961 byl jmenován členem oborové subkomise ministerstva školství a kultury pro přestavbu studia na Institutu tělesné výchovy a sportu v Praze (ITVS).^{15 16}

Od roku 1954 pracoval jako člen ediční rady Sportovního a turistického nakladatelství v Praze. V této funkci provedl řadu komplexních posudků a recenzí odborných tělovýchovných publikací.¹⁷

Při intenzivní a svým rozsahem a časovými požadavky velmi náročné činnosti vedoucího pracovníka ústředních tělovýchovných orgánů vykázal vlastní publikační činnost. Vedle zásadních otázek náplně, organizace a řízení učebně výchovné práce se dotýká tato činnost také problematiky lehké atletiky a historie tělesné výchovy vedle aktuálních témat průběžně uveřejňovaných zvláště v odborném tělovýchovném tisku.¹⁸

Po předchozí vlastní závodnické, cvičitelské a trenérské, jakož i organizátorské činnosti v základních a nižších složkách tělovýchovného hnutí působil v ústředních orgánech jako dobrovolný funkcionář lehké atletiky nepřetržitě od roku 1950 a pracoval především na úseku výchovně propagačním a mezinárodním, kde mohl využívat také svých jazykových znalostí němčiny a francouzštiny. Od roku 1949 se zúčastnil 28 sportovních zájezdů do 17 evropských zemí, mimo jiné jako člen vedení

¹⁴ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 20, 26. 6. 1962.

¹⁵ Institut tělesné výchovy a sportu byl zřízen v Praze jako samostatná vysoká tělovýchovná škola. Název institut nesla podle sovětského vzoru. ITVS byl založen s cílem vychovávat vysokoškolsky vzdělané pracovníky pro tělovýchovné hnutí (mimo oblast základního a středního školství), tedy trenéry, metodiky a vedoucí organizační pracovníky a dále v jednooborovém studiu učitele tělesné výchovy na vysokých školách a také vědeckovýzkumné pracovníky v oblasti TVŠ. ITVS podléhal kromě Ministerstva školství a osvěty i Státnímu výboru pro tělesnou výchovu a sport (SVTVS). Zákon č. 71/1952 Sb., o organizaci tělesné výchovy a sportu, § 6.

¹⁶ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 21, 26. 6. 1962.

¹⁷ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 21, 26. 6. 1962.

¹⁸ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 21, 26. 6. 1962.

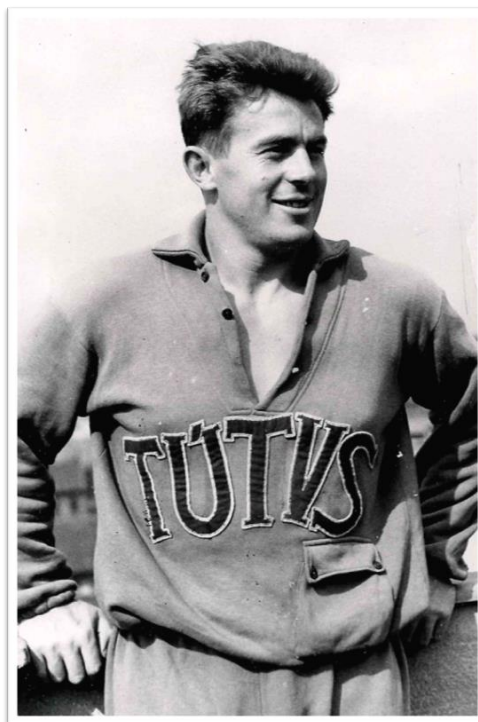
československých výprav na 15. a 18. olympijských hrách 1952 a 1960 a dále mistrovství Evropy v lehké atletice 1954 a 1958.¹⁹

Od roku 1953 byl československým delegátem v řídicím orgánu Mezinárodní amatérské atletické federace pro evropskou lehkou atletiku, v evropském výboru IAAF. Jeho práce se pravidelně zúčastňoval.²⁰

V roce 1961 mu bylo uděleno ústředním výborem Československého svazu tělesné výchovy veřejné uznání *Za zásluhy o rozvoj československé tělesné výchovy*. 2. stupně, v roce 1962 byl na 2. sjezdu ČSTV zvolen kandidátem ÚV ČSTV a ve stejném roce členem pléna vědecké rady a sekce lehké atletiky ÚV ČSTV.²¹

Osobnost z pohledu rodiny a města Jičín

Narodil se v Jičíně v roce 1924 a měl na něj celý život vazbu. Podporoval zde atletiku a sportovní hnutí na všech frontách. Měl zde spoustu kamarádů, s kterými vyrůstal od dětských let, ale i řadu odpůrců, kteří mu vyčítali jeho členství v Komunistické straně. Byl sportovcem tělem i duší. Sport a vše co se kolem něho dělo, bylo pro něj na prvním místě. Jeho žena a obě dcery ho milovaly a uznávaly jeho zápal pro věc, výchovu a nadšení. V jeho mládí, kdy žil v Jičíně založil několik akcí a organizací. Nebyl to žádný výtvarník, ale jeho velkým koníčkem bylo kreslení, malování obrázků a grafik, pro které mu kamarádi uspořádali několik vernisáží. Jedna z nich byla v sobotu

Obrázek 2 Fotografie Emanuela Bosáka v roce 1951 jako pedagoga na Tyršovo ústavu pro tělesnou výchovu a sport (TÚTVS). Zdroj z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

¹⁹ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 21, 26. 6. 1962.

²⁰ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 21, 26. 6. 1962.

²¹ Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 21, 26. 6. 1962.

19. září 2009 právě v rodném Jičíně. Celkově ho zajímalo umění, obdivoval řadu umělců a malířů i z cizích zemí.

Jičín patřil odjakživa k velice sportovnímu městu. Byl tu vždy velmi silný turistický oddíl, házená, judo a spousta sportovních institucí a on jako zapálený sportovec a milovník atletiky zde založil atletický oddíl. Měl obrovskou zásluhu na stavbě atletického stadionu v Jičíně o osmi tartanových drahách, který je i s ubytováním, bazénem a sportovním zařízením. Jmenoval se Start. Po revoluci, kdy stadion zchátral, byl odkoupen a zrenovován. Nyní nese nové jméno Restart. Původně zde v Jičíně byl jen starý stadion jménem Matěják, který byl škvárový. V svých mladistvých letech provozoval běžky, lezl po skalách, dělal turistiku a plaval.

Byl to milý a veselý člověk až do poslední chvíle svého života. Stále si udržoval sportovního ducha. I když fyzicky odcházel, v hlavě měl vše srovnané až do konce života a nedával to na sobě znát. Velký obdiv jemu za vše, co dokázal. Jak je známo, staří lidé mají potřebu o svých problémech hovořit, on tu potřebu ale neměl, byl velice samostatný a soběstačný a nikdy si nestěžoval.²²

Rodina

Žena Emanuela Bosáka Dagmar Bosáková – Volfová se narodila 26. května 1928. Pocházela ze slavné rodiny Volfových, v jejichž domě si dávala dostaveníčko intelektuální a kulturní elita města. Celý život pracovala jako tělovýchovný pedagog na vysoké škole. Byla velkou jičínskou patriotkou a úspěšnou sportovkyní. Reprezentovala Československou republiku v lehké atletice. S atletikou začínala právě v Jičíně (1947, Sokol, Agrostroj), poté TÚTVS²³ a Slavia ITVS Praha (1952), VŠ Praha (do 1959). Mistryně republiky 1952 (80 m překážky, pětiboj, 4 x 100 m), 1953 (4 x 100 m a 4 x 200 m). Držitelka rekordů ve štafetě 4 x 100 m 49,0 (1953), 3. na 4 x 200 m 1:47,5 (1951) 1:43,6 (1953). Reprezentovala ve čtyřech mezistátních utkáních. Osobní rekordy: 80 m překážky: 11,8 (1953), oštěp: 39,76 (1953). Zemřela 17. května 2002. Na její počest se organizuje každoročně

²² Informace z osobního rozhovoru s pozůstalými Emanuela Bosáka Kateřinou Štanclovou a Lenkou Kolářovou (obě rozené Bosákové).

²³ TÚTVS – Tyršův ústav pro tělesnou výchovu a sport (1950–1958). Škola pro tělovýchovné pracovníky se středoškolským vzděláním.

memoriál v hodů oštěpem v rámci Velké ceny Jičína, která se koná v srpnu a je součástí Východočeského atletického turné. Jako jedna z pěti zakladatelů stála u zrodu slavného Mikulášského běhu v roce 1946, který se bez přestávky koná dodnes vždy první prosincovou neděli. Celý život se vracela z Prahy do Jičína.²⁴

Bratr Vladislav Bosák, známý jako Hasan. Narodil se roku 1928 a zemřel roku 2000. Byl lékař lidumil, všesportovec, jičínský diskobolus a dorostenecký rekordman. Pracoval ve výzkumném ústavu TV při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Později byl obvodním lékařem v Jičíně. Dlouholetý závodník a předseda AC TJ Jičín, organizátor Mikulášských běhů, obětavý funkcionář, skvělý člověk a ideový vůdce dnešních padesátníků, šedesátníků a sedmdesátníků. Byl renesanční člověk. Jako další z přezdívek mu bylo říkáno Pilulkin. Nevznikla proto, že svým pacientům psal recepty jen na pilule, ale podával je kamarádům s obsahem vitaminů a iontových směsí při dlouhých závodech lyžařských jako například při běhu legendární Sedmdesátky po hřebenech Krkonoš. Byl to velice skromný člověk, své výborné výkony nikomu nepředkládal k obdivu a jiných mizerné nehaněl. Příroda v něm soustředila neuvěřitelně mnoho výjimečných vlastností. Po otci dobře rostlý, po mamince milý a skromný. S hlavou otevřenou pro studium nejen medicíny. Na každém člověku, kamarádovi i pacientovi hledal a viděl jen ty lepší stránky. Byl i mistrem stručného a výstižného slova. Rád a upřímně mluvil s každým, s vtipem a postřehem. Uměl přidat trochu komična až sarkasmu. Jako lékař z vlastního rozhodnutí prožil dvě dosti odlišné profesionální etapy. Tu první jako šéf Výzkumného ústavu tělovýchovy při Tyršově domu v Praze. Tehdy ho osud spojil s jeho první ženou Evou Bosákovou, nositelkou mnoha medailí včetně zlaté z Letních olympijských her v Římě v roce 1960 za výkon na kladině. Při svých schopnostech mohl v Praze pokračovat na vědecké dráze v jakémkoli úseku interních věd. V roce 1970 se oženil s Jaromírou, rozenou Šťastnou, s kterou měl v roce 1971 a 1974 dcery Martinu a Janu. V roce 1971 nastoupil na polikliniku jako obvodní lékař pro Nové Město a přilehlé obce s péčí o více než 1 200 lidí. V mnohých

²⁴ Vzpomínka na výbornou atletku – Jičínský deník. *Jičínský deník – informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © [cit. 01. 04. 2020]. Dostupné z: https://jicinsky.denik.cz/ostatni_region/vzpominka-na-vybornou-atletku-20130525.html.

rodinách působil jako lékař tří generací. Posledních 8 let s ním v ordinaci pracovala jako sestra jeho manželka. Chodil i na atletické hřiště jako rozhodčí.²⁵

Dcery Kateřina Štanclová a Lenka Kolářová (obě rozené Bosákové). Měly skvělé dětství. Od mala byly vedeny ke sportu. Byly šikovné, ale nenechaly se od rodičů přesvědčit, aby se sportu věnovaly na vrcholové úrovni. Kateřina vystudovala Fakultu tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy, a to dvouobor tělesná výchova a zeměpis a většinu života učila. Její sestra Lenka je vystudovaná lékařka. Pro obě dcery zůstal sport jako koníček. Jelikož do všestrannosti sportu byly vedeny, tak vše umí a dodnes sportují pro radost. Oba rodiče byli soutěživí a snažili se to přenést i na své děti. To ale Kateřina neměla v povaze, a tak později atletiku opustila. Druhá dcera Lenka měla především ráda běh na lyžích. Celý život žili převážně v Praze v Dejvicích a občas jezdili do Jičína k dědečkovi a babičce na víkendy nebo na prázdniny. Na rodiče mají jen ty nejkrásnější vzpomínky a jsou pro ně vzory doteď.²⁶

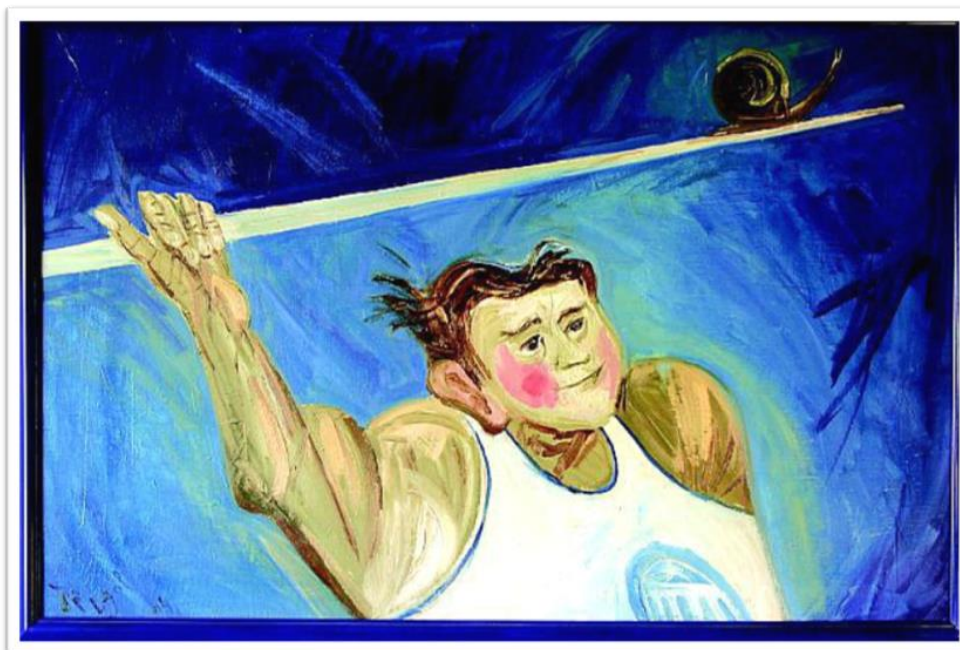
Výstava uměleckých děl Emanuela Bosáka s názvem Eman Bosák z Jivína

„...Když potkáte velkou lidskou osobnost, poznáte to velmi brzy. Zdá se vám, že toho člověka znáte už léta a že vám zcela rozumí. Najednou s ním mluvíte o věcech vážných a vesele vtipkujete o věcech nevážných, aniž byste pocítovali generační rozdíl. V tomto případě se nám zcela vytrácí. Dokáže s vámi mluvit tak, že si připadáte sám sobě stejně chytrý i moudrý jako je on. Je duševně velkorysý, něco jako malíř Vladimír Komárek. Pak přijdete na to, že ten laskavý chytrý a ušlechtilý člověk prožil svůj život důstojně a statečně a postupně zjišťujete, že vás osud svedl dohromady s Mistrem kresleného vyprávění o životě a přátelství plném humoru a realití života. Má svůj osobitý výtvarný projev, stejně nezaměnitelný jako měl Josef Lada. Mám velké štěstí být přítelem a obdivovatelem profesora Emanuela Bosáka. Obdivovatelem jeho osobnosti, života a slunečné tvorby...“²⁷

²⁵ Lékař vzpomíná na kamaráda lékaře... - Jičínský deník. *Jičínský deník – informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © [cit. 27. 02. 2020]. Dostupné z: https://jicinsky.denik.cz/zpravy_region/jicin-bosak-vzpominka20081212.html.

²⁶ Informace z osobního rozhovoru s pozůstalými Emanuela Bosáka Kateřinou Štanclovou a Lenkou Kolářovou (obě rozené Bosákové).

²⁷ Michail M. Ščigol – malíř a kolega, Železnice. 7. srpna 2009. Zdroj: Starý, M. (2009). *Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení*. Jičín. s. 1.

Obrázek 3 Portrét Emanuela Bosáka na výstavě jeho kreseb. M. M. Ščigol – E. B. portrét, 2004 olej na plátně. Zdroj: Starý, M. (2009). *Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení*. Jičín.

„...Každý Jivíňan je více méně odkojen krásou rodné končiny. Jivín, město českého ráje, co se tu vábných obrazů tlačí do duše, a mimovolně se jim podáváš...“²⁸

Výtvarně pojaté příběhy, příhody a události zaznamenal 2. září jubilující Emanuel Bosák s letopiseckou přesností a nadhledem. Systém, redakční metoda, preciznost, spolu s neopakovatelným rukopisem a humornou nadsázkou činí z jeho grafických listů umělecké doklady o významných událostech, jubileích, hrdinských i jiných skutcích. Další jsou originálními pozvánkami, diplomy, pamětními listy, laudacemi a připomínkami skvělých činů, výkonů, skečů a zaznamenáníhodných událostí. Každý obraz je příběhem, kde jeho autor dokáže mimořádné. Výstižně precizuje a prezentuje zvláštnosti i atributy osob, zvířat a věcí tak, že v diváku budí neodbytnou asociaci. Celé dílo, čítající 666 grafických listů je mimořádným exkurzem do historie, sportu, olympismu, kultury, politiky i místopisu. Rodné město je závažným tématem a na obálce katalogu výstavy „EMAN BOSÁK Z JIVÍNA – DOMÁCÍ ÚLOHY Z KRESLENÍ“ není součástí městské veduty zobrazena náhodou. Jičín je studnicí námětů, vzpomínek z mládí, místem návratů ke kořenům a láskám. Místní Múza autora provází od dětství, dodává mu inspiraci. On svému městu hodně vrátí. Význam prací

²⁸ Starý, M. (2009). *Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení*. Jičín. s. 1.

Emanuela Bosáka ocení lokální patrioti a znalci místní historie, o milovnících jeho díla nemluvě, avšak i pro nezasvěceného návštěvníka výstavy je tato zajisté milým a laskavým vyznáním autora městu milovanému, jemuž vzdává hold a Jičín jej vlídně a vděčně přijímá. „...Prof. PhDr. Emanuel Bosák CSc., rytíř sportu a celoživotní vyznavač antického souladu životní harmonie kalokagathia slaví 85. narozeniny. Jeho 85 vystavených grafických listů (za každý rok jeden) napovídá, že příští jubilejní výstava v Jičíně bude zase o 5 artefaktů rozsáhlejší. Za město Jičín, atletický oddíl AC TJ, organizátory Mikulášského běhu na Bradech, bezpočet přátel, kamarádů i ctitelů si dovoluje oslavenci popřát zdraví, štěstí, spokojenost, pohodu a radost z další tvorby do dalších let, směšný mladík (řeceno slovy Mistra) a vděčný žák Miloš Starý...“²⁹

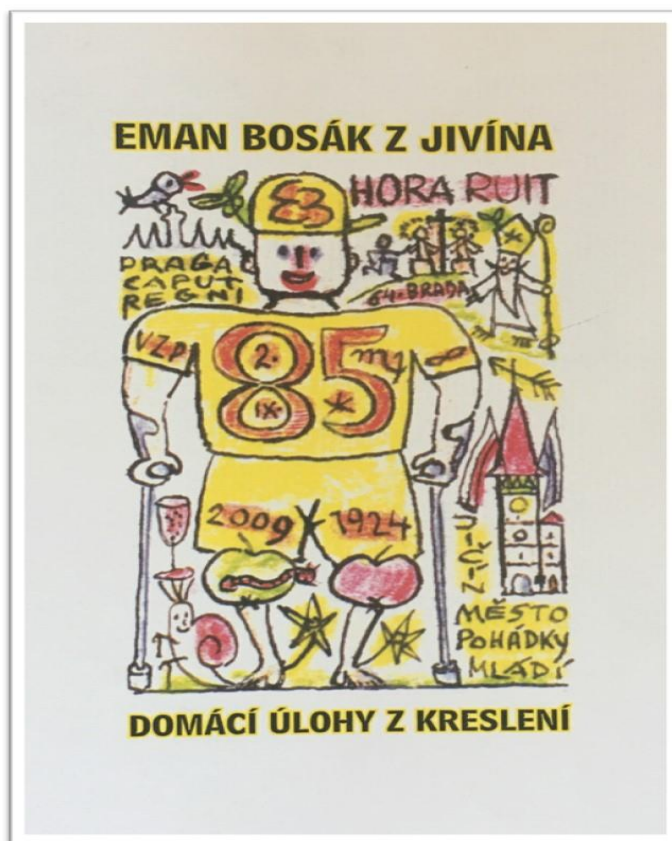
„...Spanilomyslné čtenářky a laskavý čtenáři, paměťihodné rozhodnutí jičínské radnice, jakož i tamní regionální galerie a muzea uspořádat výstavu mých amatérských výtvarných dílek považuji za mimořádný dar a pozornost k 85. rozeninám (dle J. Š. Kubína). A nejen to. Zároveň v obráceném gardu doufám, že moje jubilejní expozice bude chápána coby projev vděčnosti a pozdrav rodnému městu. Můj seznam kreseb a grafik, prezentovaný ve valdštejském zámku pod firmou „Eman Bosák z Jivína – domácí úlohy z kreslení“, se opírá o dosavadních 666 vlastnoručních výtvarných výtvorů, jejichž chronologický přehled je dále uveden (viz. Piktomemoáry geronta E. B. 1973–2009). Z tohoto komplexu je předložen symbolický výběr 85 artefaktů s převážně sportovní tematikou na pozadí Jičína (v čele dominantou Valdické brány) a jeho okolí. Posouzení obsahu těchto výpotků a způsobu jejich ztvárnění, najmě co se vzájemného poměru kvantitativních a kvalitativních aspektů týče, přesahuje nepochybně hranice oficiální kunsthistorie. Řešení naznačené otázky se sluší a patří přenechat povolaným P. T. odborníkům.

Tím spíše je na místě připomenout odvěkou moudrost, která zní: Vita brevis – ars longa, život je krátký – umění trvalé. Ostatně každý z nás má i v této sféře jiný zorný úhel. Proti gustu žádný dišputát. Řada zmíněných kreací byla již představena veřejnosti (viz. Pamětní listina exhibicí E. B. 1979–2009). Podrobnější údaje a informace naleznou znalci a fajnšmekři v předchozích katalozích (soboty a neděle E. B. 1979, Jivínské

²⁹ Starý, M. (2009). Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení. Jičín. s. 2.

sportovní rapsodie, 1994; (Před)poslední kolo, 1999; Vademecum graphici insiti, 2004), které jsou jistě k mání i v jičínské městské knihovně. Littera skripta manet. Co je psáno, to je dáno. Jubilující monografista E. B. vyslovuje ještě jednou poděkování všem, kdož se zasloužili o realizaci jeho expozice, právě po půlročním předsednictví ČR v EU, kdy český sochař David Černý překvapil svou Entropou Brusel a celý svět. Pisatel těchto řádek znovu srdečně děkuje všem svým kamarádům, přátelům a příznivcům, včetně své užší a širší rodiny, kteří ho po léta podporovali a doufejme, že také dále budou podporovat slovem u skutkem v jeho životním hobby. (před)poslední kolo pokračuje: „furt se de...

V přátelské úctě s přáním hlavně pevného zdraví (neb ví, o čem mluví) a tradičním kubínovským přáním všem NA RADOST Váš intenzivní kreslíř Emanuel Bosák...³⁰ Vlastní slova Emanuela Bosáka jako poděkování k uspořádání výstavy v roce 2009.

Obrázek 4 Autoportrét Emanuela Bosáka na titulní straně výtisku. Zdroj: Starý, M. (2009). Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení. Jičín.

³⁰ Starý, M. (2009). Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení. Jičín. s. 3–4. Vlastní slova Emanuela Bosáka jako poděkování za uspořádání výstavy jeho kreseb na vernisáži v Jičíně.

Obrázek 5 Jedny z mnoha originálních pohlednic nakreslených Emanuelem Bosákem. Obdobné rozdával při nejrůznějších příležitostech svým přátelům a známým. Zdroj: Dar od pozůstalých dcer Emanuela Bosáka Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

Obrázek 6 Příklady dalších obrázků kreslených Emanuelem Bosákem. Zdroj: Starý, M. (2009). Emanuel Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení. Jičín.

Obrázek 7 Příklady dalších obrázků kreslených Emanuelem Bosákem. Zdroj: Starý, M. (2009). Emanuel Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení. Jičín.

Obrázek 8 Příklady dalších obrázků kreslených Emanuelem Bosákem. Zdroj: Starý, M. (2009). Emanuel Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení. Jičín.

Obrázek 9 Příklady dalších obrázků kreslených Emanuelem Bosákem. Zdroj: Starý, M. (2009). Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení. Jičín.

Obrázek 10 Příklady dalších obrázků kreslených Emanuelem Bosákem. Zdroj: Starý, M. (2009). Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení. Jičín.

4 Člen a funkcionář atletického klubu v Jičíně³¹

Atletika v Jičíně pro Emanuela Bosáka znamenala hodně. Jelikož zde vyrostl a sportu se věnoval celý život, prošel atletikou v Jičíně od žáků do mužů a stal se později předsedou. Jičínskou atletikou si prošel i jeho bratr Vladislav Bosák a jeho žena Dagmar Bosáková (rozená Volfová). Jelikož Emanuel Bosák zastával poté několik důležitých funkcí a musel se věnovat především své práci, zasahoval do rozvoje atletiky v Jičíně z Prahy. Nikdy ale na jičínskou atletiku nezapomněl a dělal pro ni, co mohl i se svou rodinou.

Začátky jičínské atletiky byly v období prvních tělocvičných jednot Sokol podle vzoru Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera Sokola Pražského. Jičínský sokol vznikl v roce 1862, a proto patří k těm nejstarším. Po válce kolem roku 1921 došlo k částečnému zastavení provozování atletiky. Jediné, co se zde konalo, byly všesportovní hry SK Jičín. Protože byl ale v Jičíně o atletiku velký zájem, vzniklo tedy několik studentských kroužků, které se později přeměnily v lehkootletický odbor SK Jičín. Ten fungoval nejvíce v letech 1923–1926. Na svůj rozvoj ale atletika v Jičíně stále čekala. Jelikož si mnoho žáků a studentů atletiku alespoň částečně vyzkoušelo a oblíbilo, dal se čekat budoucí rozvoj. Rok 1937 znamenal pro atletiku rozvoj, protože se v Jičíně začalo stavět letní sokolské cvičiště, které se podařilo velice rychle postavit. Vystavěno zde bylo hřiště pro házenou, odbíjenou a běžecká dráha o délce 165 m se škvárovým povrchem. Díky výborné poloze se cvičiště stalo hlavním sportovním střediskem města a pravidelně ho navštěvovali mladí atleti z řad sokolských dorostenců vedených učitelem z Lepařova gymnázia Františkem Kříhou. Po vybudování se areál pojmenoval Matěják.³²

Mezi nové dorostenecké atlety této generace přišel mladý nadaný sportovec Emanuel Bosák se svými kamarády z Lepařova gymnázia. V roce 1939 byl ustaven lehkootletický oddíl Sokola Jičín, který byl zastoupen Františkem Kříhou jako náčelníkem oddílu. V době válečného období 2. světové války si 7. 7. 1940 odbylo premiéru družstvo v Jičíně na vlastní dráze proti Sokolu Lysá nad Labem. I přestože byl

³¹ Původní názvy začlenění atletiky v Jičíně: TJ Sokol Jičín (1862–1898), S. K. Jičín (1898–1931), Zimní klub Jičín (1931–1939), Lehkootletický oddíl Sokol Jičín (1939–1941), S. K. pod Čeřovkou (1941–1946), Lehkootletický oddíl Sokol Jičín (1946–1951), TJ Sokol Agrostroj Jičín (1951–1958), AC TJ Jičín (1958–2016), AC TJ Jičín, z. s. (2016–dodnes).

³² AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

soupeř o několik tříd lepší, udělalo to skvělou propagaci jičínské atletiky před početným publikem, protože od tohoto okamžiku přicházeli jičínské sportovce podporovat pravidelně. V tomto roce dokázali jičínští atleti obsadit většinu prvních míst v župních přeborech. Bohužel ale v roce 1941 byl dobrý rozvoj atletiky přerušena kvůli násilnému rozpuštění Sokola nacistickými vojsky. Po vzájemné dohodě mladých atletů se shodli na tom, že se vrátí do SK pod Čeřovku, kde s atletikou společně začínali a formálně v ní pokračovali během války. Sice se odehrálo několik jarních utkání, ale nebylo to k tomu. Proto zde sportovní život na dlouhé 4 roky utichl a cvičiště se uzavřelo. Z Matějáku se stalo cvičiště Wehrmachtu (ozbrojené síly Třetí říše). V této době jičínští atleti trénovali spíše individuálně. Kvůli uzavření vysokých škol a nasazení některých ročníků středních škol do válečné výroby došlo v oddíle k podstatnému oslabení a někteří přestoupili jinam. V roce 1944 byly uspořádány okresní přebory mládeže. Pořádala je organizace Kuratorium, která byla považována za kolaborantskou. Družstvo dorostu, ve kterém byl například jeho bratr Vladislav Bosák, ale k utkáním nastoupilo a vyhrálo většinu soutěží. Vladislav Bosák poté dokázal zvítězit i ve finálovém závodě v Praze na Strahově. Brzké dny po válečném období a škod způsobených okupanty vedly k rekonstrukci a obnově cvičiště.³³

Když už konečně 2. světová válka skončila, byla zahájena první atletická sezóna znovu pod sokolskou vlajkou v osvobozené Československé republice. Bylo zvoleno nové předsednictvo, náčelníkem oddílu se stal Emanuel Bosák a jednatelkou jeho pozdější žena Dagmar Volfová. Do oddílu se postupně vrátily mužské opory z dob války a mezi ně se tlačili mladí dorostenci, kteří nosili černá trička s bílým „J“ na prsou a bílé trenýrky. Postupně si jičínští atleti získali respekt celého okolí. Na první zápas přivítali Sokol Mladou Boleslav, který patřil k těm nejlepším. Z Jičínských potvrdil svůj růst po československém rekordu staršího dorostu diskobol Vladislav Bosák hodem dlouhým 45,12 metrů. Později pokořil další rekord s nářadím, hod dvoukilovým náčiním dlouhý 40,32 metrů. Jeho nárůst výkonnosti ho dovedl až do reprezentačního družstva ČSR a ve své oblíbené disciplíně závodil neuvěřitelných pětáctýřicet sezón. Jičínští atleti měli spoustu výborných sportovců. Mezi ně se zařadila hlavně Dagmar Volfová, která při

³³ AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

svém přirozeném nadání pro sprint a dálku našla své disciplíny v hodu oštěpem a překážkovém běhu, v nichž vynikla jako studentka tělovýchovy na vysoké škole. Po přesídlení do Prahy její výkonnost vzrostla až k zisku titulu mistryně ČSR v překážkách a v roce 1952 i v pětiboji, v reprezentaci házela oštěpem s Danou Zátopkovou a běhala ve štafetách, na 4 × 200 metrů se stala spoludržitelkou českého rekordu. Později se díky náborům v okolí Jičína na Matějáku sešla další generace atletických nadšenců a postupně se vypracoval Matěják v silný atletický oddíl.³⁴

V tomto období vznikl na Sokoláku v Jičíně účinný systém přípravy. Trénovalo se každý den ve všech disciplínách, aby se rozvíjela atletická všestrannost. Starší a zkušenější byli příkladem mladším a začínajícím. Procházely se vybrané disciplíny, demonstrovala se technika, posilovalo se přírodním způsobem a zkoušeli se nové tréninkové disciplíny. Po tréninku následovala všemi oblíbená hra pasák, což je kolektivní pálkovací hra podobná baseballu. Nakonec bylo vyklusání naboso podél Olšinek na Javůrkové louce. Novinky v tréninku i organizování oddílové činnosti z Prahy přinesl Emanuel Bosák, v té době jako posluchač tělesné výchovy a sportu na pražském vysokém učení Karlovy univerzity a demonstrátor atletiky u docenta Kněnického, kde později i vyučoval. V roce 1949 převzal na krátkou dobu od inženýra Moce vedení oddílu. Po absolvování vysoké školy ovlivňoval i nadále po dlouhá léta chod jičínské atletiky z titulu delegáta v Evropské komisi IAAF a v letech 1968–1970 člena rady IAAF (Mezinárodní atletické federace). Ve funkci předsedy ÚV ČSTV podporoval výstavbu jičínské sportovní haly a jako vysokoškolský profesor tělesné výchovy Fakulty tělesné výchovy a sportu v Praze zpracoval odborně mimo jiné dosažitelné prameny k dějinám atletiky v jičínském regionu.³⁵

Pro jičínskou atletiku byla dalším zlomovým bodem osobnost Josefa Moce, který se též snažil udělat mnoho pro rozvoj atletiky. Jako specialista na stavbu silnic vytvořil projekt na přestavbu Matějáku pro župní slet v červnu 1948. Sehnal stroje a staré budovy se zbouraly a vybudovala se zcela nová budova, v které byly šatny, umývárny, toalety a prostorné skladiště. Sehnaly se přes známost nové obrubníky a

³⁴ AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

³⁵ AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

vytvořil se ovál o délce 225 metrů spojený s původní 100 metrů dlouhou rovinkou. Vytvořilo se zbrusu nové doskočiště, které bylo odděleně pro výšku, tyč i dálku a vytyčeny vrhačské sektory. Zcela nový moderní Matěják vstoupil 6. 6. 1948 do své nové epochy a startovní bod pro jičínské atlety. Zrodila se zde později další generace atletů a atletek a Matějské cvičiště nadále žilo čilým atletickým životem a správa byla po dohodě předána atletům. Na výroční schůzi se zvolil nový výbor. Jako vedoucí se stal Josef Moc a jeho zástupce Emanuel Bosák a spolu vedli a rozvíjeli oddíl. Během let se jičínské atlety zúčastnili mnoha závodů od pohárových utkání přes pravidelné závody v plnění Tyršova odznaku zdatnosti pro školy a veřejnost až po dva vrcholy sezony. Prvým byl 24. dubna čtvrtý ročník poválečného běhu Lipami, pořádaný v tomto roce jak Mistrovství ČSR v přespolním běhu. Trať na okruhu Lipové stromořadí – Zebín – Želvák – Žabínek – plovárna Jarošov – Lípy se běžel dvakrát s celkovou délkou přibližně 12 kilometrů. Účast Emila Zátopka, olympijského vítěze z Londýna přilákala podél trati neuvěřitelných 10 000 diváků, aby ho v cíli uvítalo jako vítěze po vzrušujícím stíhacím závodě ve druhém kole, kdy dotahoval ztrátu více než 1 000 metrů, způsobenou zablouděním na dobře vyznačené trati. Druhým vrcholem byl pak pátý ročník Velké ceny Jičína v hodů diskem se startem armádního reprezentačního družstva Armádního tělovýchovného klubu v rámcových závodech před očima pětiset diváků. Dobré výkony a organizace přiváděly do ochozů obecenstvo zcela pravidelně. V padesátých letech byli atleti stejně aktivní a získali několik titulů v krajském přeboru jednotlivců a měli i dobré výsledky v soutěžích družstev. Vrcholem sezony v roce 1950 se stala šestá velká cena v disku za účasti finských reprezentantů a jičínských nejlepších atletů v čele s Danou Zátopkovou. Díky tomuto momentu se propagace v Jičíně zvedla tak, že na tuto cenu přišlo 1 500 diváků, což je dosud nepřekonaný rekord návštěvnosti atletiky ve městě. Druhým vrcholem a mimořádnou událostí se stal reprezentační start Dagmar Volfové a Vladislava Bosáka v družstvu Československé republiky v prvním mezistátním utkání se Svazem sovětské socialistické republiky v Praze na Strahově 29. – 30. 10. 1950. Dagmar Volfová obsadila svým pozoruhodným výkonem čtvrté místo, když hodila oštěp do vzdálenosti 38,89 metrů a Vladislav Bosák třetí místo, když poslal

disk na metu 44,23 metrů. Později okolo roku 1952 začal atletický život znovu stagnovat. Jen někteří jedinci nadále sportovali, ale na brzké vzkříšení to nebylo. Kontinuitu atletické činnosti tak udržoval pouze Mikulášský běh.³⁶

V Jičíně měli dávný sen, že jednou postaví městský stadion, který by byl součástí nového naplánovaného sídliště. A tak se sen začal uskutečňovat, stanovil se termín na rok 1962, aby to vyšlo na sté výročí tělovýchovné jednoty Sokol v Jičíně. Jelikož to dříve nebylo tak jednoduché jako dnes, veškeré stavby se stavěly převážně brigádnicky, a tak se výstavba protáhla až do roku 1958. V tomto roce se znovu vzkřísila atletika v Jičíně pod názvem TJ Jičín. Jednotě byly propůjčeny městské barvy modrá a bílá a městský znak, z jejichž kombinace pak vznikl nový atletický dres – bílá tílka s modrým pruhem a světle modré trenýrky, jehož varianty obléká i dnešní závodnická generace. Vrátili se původní atleti jako třeba Vladislav Bosák ze Sparty a jičínská atletika se znovu rozjela. V Jičíně tak vznikl základ „Wunderteamu“ sedmdesátých let, který bojoval na špici východočeského přeboru i jednotlivců. Vytvořil se i ženský tým, který si pod svůj dohled vzala již žena Emanuela Bosáka Dagmar Bosáková. Podle výroční zprávy měla jednota 74 členů a z toho 62 mužů a 12 žen. V roce 1967 obsadili ženy v čele s Dagmar Bosákovou čtvrté místo ve východočeském přeboru. V posledním pohárovém utkání skončily ženy páté a muži druhým místem potvrdili své vysoké ambice. Došlo i k obnovení Běhu Lipami po osmi letech od startu Emila Zátopka.³⁷

Nové sportoviště ale mělo dobrou a špatnou stránku. Dobré bylo sportovat na moderním sportovišti té doby s dobře vybavenými sektory a poměrně slušnou běžeckou dráhou. Problém byl ale v domluvě s ostatními sportovci a soužití s nimi na stadionu a nejasné vysvětlení pravidel o užívání a údržbě. Jak čas plynul, tak si všichni uvědomili, jaké měl výhody starý Sokolák, který byl čistě atletickým zázemím. V dnešní době lze litovat v jeho přeměnu na hřiště pozemního hokeje. Vzdálenost stadionu od centra se zpočátku odrazila v docházce na tréninky a snížila docházku diváků na

³⁶ AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

³⁷ AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

závody, které po zrušení systému dvojutkání už tak ztratily na atraktivitě a přehlednosti.³⁸

I přes všechny problémy, co oddíl měl, se v sedmdesátých letech postupně přenesl a relativně stabilizoval. V čele výboru se vystříдалo několik lidí a atletika v Jičíně postupně znovu rostla. Naplánovala se i výstavba sportovní haly. V roce 1972 se do čela oddílu postavil Vladislav Bosák, který ho vedl až do roku 1991 a vystřídala se u něj řada odborně i organizačně zdatných odchovanců oddílu. Spojenými silami a za přispění výboru TJ se podařilo vybavit stadion moderními doskočišti, skladovými prostory, novými vrhačskými sektory, umělým povrchem na skokanských sektorech, halogenové osvětlení umožňující večerní trénink. Byl vyřešen i problém vlastních šaten, a dokonce vlastní kanceláře v objektu přiléhajícím ke stadionu. Během let se na stadionu vystříдалo mnoho generací, které zde rozvíjeli atletiku. Později zde trénovala i další z rodiny Bosákových Martina Bosáková. V 80. až 90. letech byla nejúspěšnější závodnicí oddílu a hostovala v družstvu pražské Sparty.³⁹

V roce 1991 byl na výroční schůzi oddílu zvolen nový výbor oddílu, který s drobnými obměnami pracuje dodnes. Pravidelné jsou každoroční prázdninové mítinky Východočeského turné atletů s Cenou města Jičína v běhu na 3000 m mužů a Memoriály Vladislava Bosáka a Dagmar Bosákové a oblastní přebory jednotlivců v kategoriích mládeže. Své nesmazatelné místo v atletické historii má rovněž tradiční prosincový Mikulášský běh. Přes nesporné pozitivní výsledky atletického snažení v Jičíně je ke spokojenosti ještě daleko. Oddíl se v organizační činnosti opírá o málo početnou skupinu nadšenců. Zájemců o náročný atletický trénink v době řady jiných lákadel ubývá. Stále se však daří v Jičíně a okolí objevovat talentované jedince, kteří poctivým tréninkovým úsilím vystoupají v republikovém žebříčku až na místa nejvyšší, a tak o budoucnost jičínské atletiky nemusíme mít obavy. Impulsem pro nové talenty by se měla stát rekonstrukce atletické dráhy, která se uskutečnila v roce 2006. Původní, kdysi vyhledávaná škvárová šesti dráha lety pozbyla své výjimečnosti a byla zrekonstruována na moderní umělohmotnou osmi dráhu.⁴⁰

³⁸ AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

³⁹ AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

⁴⁰ AC TJ Jičín: Historie [Online]. Retrieved April 03, 2020, from <https://www.acjicin.cz/historie/>.

5 Spoluzakladatel a účastník masových běhů

Emanuel Bosák byl iniciátorem, účastníkem a spoluzakladatelem řady populárních masových sportovních akcí, jako byl například Mikulášský běh, Jizerská padesátka či závod desetičlenných hlídek Po hřebenech Krkonoš. Jako aktivní sportovec se těchto akcí pravidelně účastnil, zvláště si oblíbil listopadový přespolní běh Velká kunratická.⁴¹

Mikulášský běh

Mikulášský běh je organizovaný běžecký závod, který se koná začátkem prosince od dětských kategorií přes mládež, dospělé až po kategorii veteránů. Začátek závodu se nachází 5 km od Jičína na Jičínské pahorkatině Brada. V dnešní době tento závod pořádá AC TJ Jičín ve spolupráci s oddílem orientačního běhu Sportcentrum Jičín a obcí Brada – Rybníček. Zpravidla se tento běh pořádá začátkem prosince.⁴²

Dle historické komise atletického svazu je Mikulášský běh třetím nejstarším nonstop konaným během v Čechách. Vzorem jeho vzniku byla Velká kunratická. Jedná se o dost náročný lesní kros se značným převýšením vedeným po lesních cestách. Dětské kategorie běhají tratě úměrné svému věku s hromadným startem. Od 25 metrů pro jednoleté účastníky až po 1 000 m pro mladší žactvo. Ostatní běží 2 800 metrů ve trojicích s půlminutovým intervalem. Pro všechny dětské závodníky čekají v cíli odměny. Intervalové kategorie žactva a mládeže obdrží věcné ceny, dospělí a veteráni pak finanční odměny. Počet startujících překročil počet 28 000 běžců.⁴³

I kdyby třeba trakaře padaly, hemží se zde stovky běžců a běžkyň. Mnoho nadšených dětí, žactva a dorostu, o dospělých nemluvě, kterým dnešní AC TJ Jičín, v družné spolupráci s ostatními participanty, poskytuje nezapomenutelné zážitky, a to bez rozdílu věku a výkonnosti všem účastníkům. Mnozí se sem, a to i z daleka rádi

⁴¹ https://jicinsky.denik.cz/zpravy_region/jicinsko-bosakemanuel-umrti20111228.html.

⁴² Informace z osobního rozhovoru s pozůstalými Emanuela Bosáka Kateřinou Štanclovou a Lenkou Kolářovou (obě rozené Bosákové).

⁴³ 74. Mikulášský běh na Bradech – ČUS Sportuj s námi! *ČUS Sportuj s námi!* [online]. Copyright © 2020 Česká unie sportu [cit. 13. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.cus-sportujsnami.cz/events/74-mikulassky-beh-na-bradech/>.

pravidelně vracejí, splývající s místními sportovci v pozoruhodné neformální Lesní bratrstvo sv. Mikuláše v tretrách.⁴⁴

Odborníci oceňují vysokou úroveň celkové organizace i jednotlivých kategorií Mikulášského běhu, zejména jeho příslovečnou tradici fair play, stabilitu termínu a tras i průběžné zdokonalování technického zázemí. To vše včetně kouzla romantické krajiny Českého ráje vytváří nezadatelný image Mikulášského běhu, znamenající dobrou devizu i pro budoucnost tohoto závodu.⁴⁵

Dnes připravuje každoročně tuto zimní atletickou událost celý výbor oddílu a spolupracovníci z orientačního běhu a lyžování. Tisknou a rozesílají se propozice, vytváří se účastnické diplomy s grafikou Cyrila Boudy Brada od Jičina, věnovanou autorem Mikulášskému běhu, zajišťuje se kyvadlová autobusová doprava, zdravotnická služba se sanitkou a sestrami Červeného kříže, místní rozhlas a hlasatelská služba, materiál pro vybavení závodiště, 1 500 kartonových startovních čísel s označením minuty a vteřiny startu každého závodníka, 600 mikulášských perníků na sladkou odměnu nejmladším v cíli, vývěsky s pokyny pro účastníky a informační články pro tisk, formují se skupiny organizátorů a rozhodčích.⁴⁶

Vše začalo při premiéře 8. 12. 1946, kdy z temene Brad u Jičina odstartovalo 19 borců a z toho 3 ženy. Zvítězil semilský J. Fidler a soutěž o prvenství atletického oddílu vyhrál jeho tehdejší vedoucí inženýr Josef Moc. V průběhu pozdějších let zde excelovala řada našich reprezentantů jako například V. Hec, P. Havel, V. Chudomel. Byli zde i představitelé starších generací jako K. Kněnický, a to nejen atletů, ale také zástupců dalších sportovních odvětví a všudypřítomné kasty osamocených kondičních běžců. Závod postupně získal všesportovní charakter, daleko přesáhl okruh běžných

⁴⁴ 74. Mikulášský běh na Bradech – ČUS Sportuj s námi! *ČUS Sportuj s námi!* [online]. Copyright © 2020 Česká unie sportu [cit. 13. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.cus-sportujsnami.cz/events/74-mikulassky-beh-na-bradech/>.

⁴⁵ 74. Mikulášský běh na Bradech – ČUS Sportuj s námi! *ČUS Sportuj s námi!* [online]. Copyright © 2020 Česká unie sportu [cit. 13. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.cus-sportujsnami.cz/events/74-mikulassky-beh-na-bradech/>.

⁴⁶ 74. Mikulášský běh na Bradech – ČUS Sportuj s námi! *ČUS Sportuj s námi!* [online]. Copyright © 2020 Česká unie sportu [cit. 13. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.cus-sportujsnami.cz/events/74-mikulassky-beh-na-bradech/>.

sportovních aktivit města Jičína a jeho okolí a těší se trvalé oblibě, o čemž ostatně podávají svědectví fakta a cifry z Mikulášského běhu.⁴⁷

„...Prožívám jej po léta na vlastní kůži, neboť zůstává otevřen a doposud se rozvíjí. Jde o zrod a formování mateřských znamének “Mikulášského běhu” /MB/. Patřím totiž k jeho zakladatelům. Stejně jako u Karla Poláčka bylo nás pět: bratři Eman a Vladislav – Hasan Bosákovi, Dáda Bosáková – Volfová, Tonda Samek a Jarda Dexla – Sládek, kdož /inspirování příkladem “Velké Kunratické”/ MB vydumali a uvedli v život. Původně /s dobovou recesí laděný/ interní oddílový lesní běh na Bradech byl svéráznou relaxací na ukončení závodní sezóny a zároveň signálem k zahájení nového cyklu celoročního tréninku a činnosti, jak je již tenkrát atleti Sokola Jičín začínali uplatňovat. Nepochybuji, že pro někdejší zakladatele a stejně tak i pro celý současný tým organizátorů a rozhodčích MB představuje nejvyšší odměnu a zadostiučinění obraz Brad o každé první prosincové neděli...“⁴⁸

„...Nechci se vracet a chválit zašlé časy ani srovnávat nesrovnatelné, jen položit vedle sebe několik fakt z historie a současnosti MB. Chci tím hlavně připomenout jména těch, kteří se o náš běh léta starali a dodnes starají a zůstali by jinak nepovšimnuti. Mikulášský běh vznikl jako běh mládí, celý poválečný atletický oddíl tehdy tvořili vlastně dorostenci a jen vedoucí a rozhodčí byli starší, byť jenom fyzicky. Mladý byl i původní ráz běhu-karneval masek a společenská zábava byly hlavní náplní a závod na ukončení sezony vlastně jen úvodní záminkou pro bujné veselí v Kropáčkově šenku. Nyní jsme stanuli mezi zakladateli a veterány, ale MB je stále závodem mládí. Každoročně nová mladá vlna běží v naší stopě po trati, kterou jsme podle obrazu Velké Kunratické s Karlem Hlaváčem vytýčili a s přesností na jeden metr změřili předním kolem bicyklu s počítačem v listopadu 1946. Jen ta trať a termín závodu se nemění, vše ostatní má

⁴⁷ BYLO NÁS PĚT – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=125.

⁴⁸ Vlastní slova Emanuela Bosáka k Mikulášskému běhu s názvem „Bylo nás pět“. BYLO NÁS PĚT – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=125.

dnes jinou podobu. Stonásobná účast závodníků vyžaduje dnes téměř profesionální organizaci...⁴⁹

„...V dřívějších dobách museli zahajovat zápis již o osmé ráno, často ještě za šera a v chladu v improvizovaných přístřešcích, dnes sedí zapisovatelé v pohodě atriové chodby Sportcentra a závodníci se hřejí v teplé hostinské místnosti. Tradiční účastníci ovšem vždy volí šatnu pod širákem v blízkosti startu. V 9,30 začíná karneval mládí jako před 50 lety, ne sice v maskách, ale v pestrých kombinézách, oteplovačkách a čepicích drobotiny od 1 do 12 let. Je to nejhezčí část Mikulášáku, nabízející neopakovatelný pocit rodinné pohody v krásném přírodním amfiteátru, naplněný dětskou snahou dosáhnout cíle a rodičovskou péčí o své ratolesti, kráčející či běžící k metě bez ohledu na bláto, sníh či zmrázky pod nohama pro sladkou odměnu. Za hodinu tu proběhne na tratích od 50 do 600 m 26 kategorií chlapců a děvčat. Na startu je řadí Jiří Všetečka s lodním megafonem a Jarka Jandura přesně podle časového harmonogramu a Vlasta Jenček je výstřelem vysílá k cíli, kde je vítá rozhlasový komentář Milana Sochora, cíloví rozhodčí a studentky gymnázia s mikulášským perníkem a o kousek dále várnice s horkým nápojem. Závod batolat byl dlouho raritou Mikulášského běhu a teprve podle našeho vzoru se s velkým zpožděním začaly vypisovat i jinde soutěže pro nejmladší adepty běhu...⁵⁰

„...Intervalový závod je vrcholem Mikulášského běhu, od prvního ročníku se podle Velké Kunratické běhá po dvojicích ve třicetivteřinových odstupech. Zahajují vždy zakladatelé a veteráni s číslem 1 a 2 Jenda Filsak a Eman Bosák z pětice zakladatelů, zatímco Dáda Bosáková přihlíží a Karel Hlaváč s Hasanem si svůj ročník odběhnou až po ukončení závodu. Seniozem závodu je dlouhodobě turnovský nezdolný vytrvalec Hanič s devátým křížkem...⁵¹

„...V dávných dobách stačily na celý závod jedny stopky v rukách Jarky Luňáka, s narůstajícím počtem účastníků se start a cíl oddělily, dokonalou evidenci na start

⁴⁹ Pár slov Vladislava Hasana Bosáka k Mikulášskému běhu. BĚH MLÁDÍ A CO SE ZA NÍM SKRÝVÁ – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=127.

⁵⁰ BĚH MLÁDÍ A CO SE ZA NÍM SKRÝVÁ – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=127.

⁵¹ Citace Vladislava Bosáka. BĚH MLÁDÍ A CO SE ZA NÍM SKRÝVÁ – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=127.

zavedl Olda Vodička a k pozdější preciznosti za pomoci elektronických startovacích hodin přivedli Jirka Ticháček, inženýr Beneš a Feďa Stránský s pomocníky Karlem Hlaváčem a Oldou Soldánem a Karlem Skokanem. Ruční měření v cíli převzali postupně Dáda Bosáková, Petr Jandura a Jana Brzáková a v posledním období odborníci z orientačního běhu J. Stránský, Stránský a Vašek Všetečka. Důležité řazení odejmutých startovních čísel v pořadí doběhu do cíle provádí skupina studentek jičínského gymnázia, kterou každoročně přivání na Brada jejich kantor Jirka Kazda...⁵²

Výpočet časů a pořadí ve všech kategoriích prováděl léta tým ve složení Petr Šindelář, Miloš Starý, Luba Pokorný, Míla Šebík, Jirka Mazáček a Karel Hlaváč s malými obměnami. Výpočtáři ze závodů nic nevidí, počítají, kontrolují, vyřizují reklamace a těší se na doběh posledního závodníka. Teprve potom mohli netrpělivě čekajícím zájemcům sdělit neoficiální výsledky, zavřít na chvíli závodní kancelář a připravit se na samostatný závod pořadatelů, který již po tři roky Mikulášský běh zakončuje.⁵³

„...Potom všichni společně uklidíme závodíště a trať a jdeme se do hospody občerstvit. Odpoledne po závěrečné kontrole výsledků dohodneme jejich zveřejnění v novinách, vytištění a distribuci. Vyslechneme předběžnou rekapitulaci finančního vypořádání a probereme poznatky a náměty z jednotlivých úseků a zachytíme je v jednoduchý zápis pro případné změny či nápravu v příštím roce. V dobré náladě si potom v klidu prohlédneme videozáznam dnešního závodu, zjistíme, že to dopadlo celkem dobře a slíbíme si, že v každém případě to musíme dotáhnout k 60. jubilejnímu ročníku a teprve potom toho můžeme snad nechat. Není to ovšem jisté, Mikulášák je přece běh mládí...“⁵⁴

„...Pamatuji se zcela přesně, jak se zrodil v listopadu 1946 v hostinci U “chudých” Žďárských. Seděli jsme u sodovky – Eman a Hasan Bosákoví, Tonda Samek, Dexla Sládek a já. Můj pozdější muž Eman nás informoval o průběhu, tuším XIII., ročníku Velké Kunratické, kterého se nedávno zúčastnil a navrhl uspořádat něco

⁵² BĚH MLÁDÍ A CO SE ZA NÍM SKRÝVÁ – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=127.

⁵³ BĚH MLÁDÍ A CO SE ZA NÍM SKRÝVÁ – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=127.

⁵⁴ Citace Vladislava Hasana Bosáka. BĚH MLÁDÍ A CO SE ZA NÍM SKRÝVÁ – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=127.

podobného. Za fenomenální Samkovy klavírní improvizace byl od myšlenky k činu pouze krok. Ba, co dím, jen krůček. Jako tehdejší jednatelka atletického oddílu jsem se podílela na přípravách a uskutečnění celého podniku. Moje agenda byla jednoduchá: nákup marcipánových Mikulášů a amatérská výroba diplomů, opatřených starými známkami. To byl podklad pro slavnostní ceremoniál, který zdaleka nedosáhl úrovně pozdějších ročníků Mikulášského běhu s předáváním samorostů sochaře Slávy Heyduka z pražské Slavie. Vzpomínám si, že v prvním ročníku běžely i ženy. Sama jsem startovala asi desetkrát. Dokonce jsem, což je i registrováno statistikem Mikulášského běhu Karlem Hlaváčem, zpočátku v kategorii žen i vítězila. Trasa Mikulášského běhu na Bradech, přes jejich kouzelné prostředí, ve mně vždy vzbuzovala respekt. A to jsem měla za sebou takové lekce, z nichž 10–15 km fartleku, zakončeného fotbálem v Libosadě do úplného vyčerpání, nebyly zdaleka nejtvrďší. Přesto si nejsem dodnes zcela jista, zda se mi při výstupech na Přivýšinu nezjevovala v otáčce divoká panna Durmanka z jivínských rapsodií J. Š. Kubína. Mívala jsem alespoň v oparu mlhy a potu a v olověných mrákotách dojem, že na místě obětavých prokřehlých kontrol vidím tuto divoženku, která nechce, abych zdolala její sídlo. Nutno však po pravdě dodat, že čaj po závodě mi nikde nechutnal tak jako za dubovým stolem pod vycpaným včelojedem ve staré Kropáčkově hospodě, kde jsme dlouho mívali hlavní stan...⁵⁵

Obrázek 11 Fotografie Emanuela Bosáka po roce 1965 na Mikulášském Běhu z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové). Uprostřed Emanuel Bosák a na pravé straně jeho bratr Vladislav Hasan Bosák.

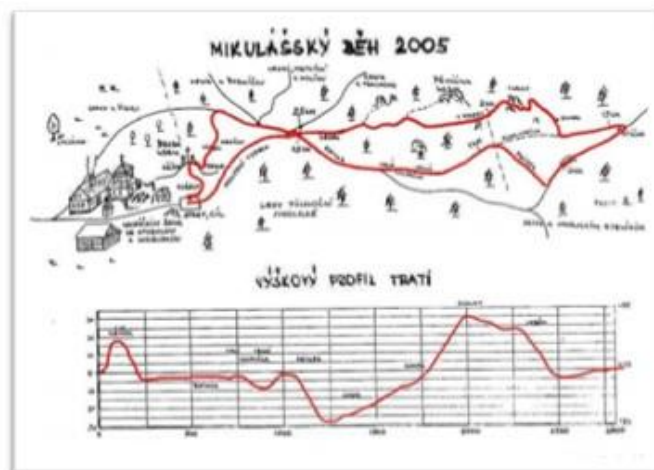
⁵⁵ Pár slov k Mikulášskému běhu Dagmar Bosákové – Volfové. DIVOKÁ DURMANKA Z PŘIVÝŠINY – Mikulášský běh na Bradech. *Mikulášský běh na Bradech* [online]. Dostupné z: http://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=129.

Obrázek 12 Na obrázku vyobrazen kopec Brada v roce 1995, na kterém se běhá Mikulášský běh. Fotografie z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

Obrázek 13 Na fotografii vyfocen Emanuel Bosák po roce 2000, jak stále i ve svých pozdějších letech chodí sledovat Mikulášský běh. Fotografie z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

Obrázek 14 Základní informace – Mikulášský běh na Bradech. Mikulášský běh na Bradech [online]. Dostupné z: https://mikulasskybeh.wz.cz/?page_id=2.⁵⁶

Závod desetičlenných hlídek Po hřebenech Krkonoš

Oblíbený závod Emanuela Bosáka, který se původně jmenoval Po hřebenech Krkonoš⁵⁷, vznikl v roce 1955 na základě myšlenky obnovy tradice hlídkových závodů branného charakteru. Vlastní pořádání bylo také vedeno snahou popularizovat přírodní oblast Krkonoš a krásu jejích podhůří, bojovat s vlastní vůlí a pohodlností a překonávat sama sebe. Pod všechny jmenované body se může slavná Ká sedmdesátka podepsat i dnes. Zdoláním nejdelší trasy slavného závodu spolu s kamarády v týmu vyvrcholí zimní běžecká sezóna většiny českých borců – „laufařů“.⁵⁸

Základy lyžařského běžeckého závodu Krkonošská sedmdesátka⁵⁹ (dříve Po hřebenech Krkonoš) a pravděpodobně i dalších nyní již tradičních lyžařských běhů mohou být spatřovány v četných lyžařských kurzech, zájezdech a nedělních výpravách, pořádaných po celé oblasti Krkonoš Českým Ski Klubem Praha na přelomu 19. a 20. století, nebo v tzv. „hřebenářích“. Lyžařích, kteří v minulosti vyráželi zvláštním vlakem na jeden konec Krkonoš, odtud přešli hřebenovou túrou na druhý konec, kde

⁵⁶ Orientační mapa závodu Mikulášského běhu z roku 2005, na ní vyobrazena dráha závodu a výškový profil.

⁵⁷ Od založení docházelo v dalších ročnících k organizačním změnám. V roce 1980 se změnil název na 70 km po hřebenech Krkonoš. V roce 1987 se závod přejmenoval na Krkonošská sedmdesátka – Memoriál doc. Dr. Miroslava Hlaváčka a od roku 1989 se naposledy přeměnil pouze na Krkonošská sedmdesátka.

⁵⁸ Stopa pro život | Seriál závodů v běhu na lyžích [online]. Dostupné z: <https://www.stopaprozivot.cz/krkonosska-70-beh-na-lyzich-s-nejdelsi-tradici-v-cr/#>.

⁵⁹ V dnešní době tento závod pořádá TJ Lokomotiva Trutnov.

na ně vlak opět čekal. Cílem bylo dostat se za každého počasí včas na druhý konec Krkonoš.⁶⁰

Obrázek 15 Desetičlenná hlička při 15. ročníku závodu Po hřebenech Krkonoš v roce 1969. Emanuel Bosák pátý zprava. Fotografie z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

Obrázek 16 Emanuel Bosák v cíli 15. ročníku závodu desetičlenných hliček Po hřebenech Krkonoš v roce 1969. Fotografie Emanuela Bosáka z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

⁶⁰ Bosák, E. aj. *Po hřebenech Krkonoš 1955–1979*. Praha: TZ Sportpropag, 1980.

Jizerská padesátka

Jizerská padesátka⁶¹ vznikla jako testovací závod výkonnosti horolezců TJ Lokomotiva Liberec, kteří se koncem 60. let připravovali na náročné horolezecké expedice. První ročník se uskutečnil poslední lednovou sobotu v roce 1968, za účasti 52 závodníků, a vedl napříč Jizerskými horami z Bedřichova do Kořenova a zpět. Je to závod, který se běží na lyžích klasickou technikou na trati dlouhé přibližně 50 km vedoucí Jizerskými horami po tzv. Jizerské magistrále. Netradičním závodem je závod s názvem historičtí lyžníci, který je dlouhý 400 metrů a běží se v historických kostýmech, jako vzpomínku na dobu, kdy tento závod začínal.⁶²

Emanuel Bosák Jizerskou padesátku běžel víckrát, ale dle oficiálních výsledků dostupných veřejně na internetu dvakrát. Poprvé v roce 1971, a to se startovním číslem 170. V celkovém pořadí se umístil na 457. místě a ve své kategorii 26. s časem 06:52:46. Podruhé se Jizerské padesátce zúčastnil v roce 1972 se startovním číslem 1 305, ale tento rok závod nedokončil.⁶³

Velká kunratická

Jeden z nejvíce oblíbených závodů Emanuela Bosáka byla Velká kunratická. Zalíbila se mu natolik, že podle ní spoluzaložil právě Mikulášský běh na Bradech u rodného Jičina.

Velká kunratická je oblíbený, a především známý pražský závod, který vznikl v roce 1934 jako klubový závod Vysokoškolského sportu Praha konaný na ukončení sezóny.⁶⁴ V té době se v listopadu ještě nezačínalo jako dnes hlavní přípravné období, sezóna končila, odpočívalo se a někteří přecházeli na čas z hřišť do přírody. Vznik Velké kunratické úzce souvisel se studentským prostředím ve Strakově akademii. Závod byl intimním klubovým podnikem, začínajícím během, pokračující fotbalem a posezením

⁶¹ Premiérový ročník Jizerské padesátky v roce 1968 se jel původně jako nominační závod družstev na Krkonošskou sedmdesátku pod názvem 50 km Jizerskými horami.

⁶² Jizerské hory a Ještědský hřbet – Jizerská padesátka. *České hory* [online]. Copyright © 1999 [cit. 15. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.ceskehory.cz/jizerske-hory/jizerska-50.html>.

⁶³ 54. ČEZ Jizerská 50 – 12. – 14. 2. 2021. 54. ČEZ Jizerská 50 – 12. – 14. 2. 2021 [online]. Dostupné z: <https://jiz50.cz/cms.front.results/result-runner/75319>.

⁶⁴ V současné době jej pořádá Atletický klub Spartak Praha 4.

v zahradě restaurace Ve Mlýně. Účastníci se jej z počátku jen členové klubu a pozvaní hosté. Charakteristický byl veselý ráz tohoto setkání.⁶⁵

Trať s řadou přírodních překážek byla s velkou dávkou studentského humoru vybrána tak, aby se lišila od tehdy pořádaných přespolních běhů a aby umožňovala soupeření vyznavačů různých atletických disciplín i různých sporů. Záběru pomohla i příroda, když pro první část závodu připravila řadu terénních překážek a záludností a když po druhé části trati naopak vynechala, a tak umožňuje rychlý běh. Závod byl zpočátku téměř výhradně mužskou záležitostí. Kategorie běžců byly voleny podle disciplín, sporů a někdy i podle zaměstnání, závodníci používali velmi pestré dresy. Podobně byly sestavovány i výsledky.⁶⁶

V dnešní době je již přírodní prostředí kunratického lesa celkově velmi zatěžováno a závod přece jen toto zatížení dále zvětšuje. Proto se dnes nelze již vrátit k masovosti z 80. let. Nedovoluje to po některých majetkových změnách již ani prostor závodu. Je třeba naopak hledat a dodržovat všechna opatření omezující negativní působení závodu na přírodní prostředí. To se dosud pořadatelům ve spolupráci s účastníky závodu dařilo, a proto v povolení závodu na dalších pět let souhlasil povolující orgán s úpravou limitů na 1 750 běžců přes hrádek a 3 400 celkem. Dává to dobré podmínky pro další existenci závodu a je třeba si toho vážit a podmínky povolení pečlivě dodržovat.⁶⁷

Emanuel Bosák startoval na Velké kunratické dle doložených výsledků šestkrát, a to v letech 1982, 1983, 1984, 1985, 1988, 1993. Je opravdu pozoruhodné, že člověk, co miluje sport, pro něj udělá vše i v mnoha letech. Emanuel nebyl jediný z rodiny, který běhal Velkou kunratickou. S Emanuelem běhal i jeho bratr Vladislav Hasan Bosák a ten ji běžel celkově třináctkrát. V letech 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1995 a 1996.⁶⁸

⁶⁵ Web archiv. Historie Velké kunratické. Dostupné z: <http://velkakunraticka.cz/hlavni.asp?stranka=8>.

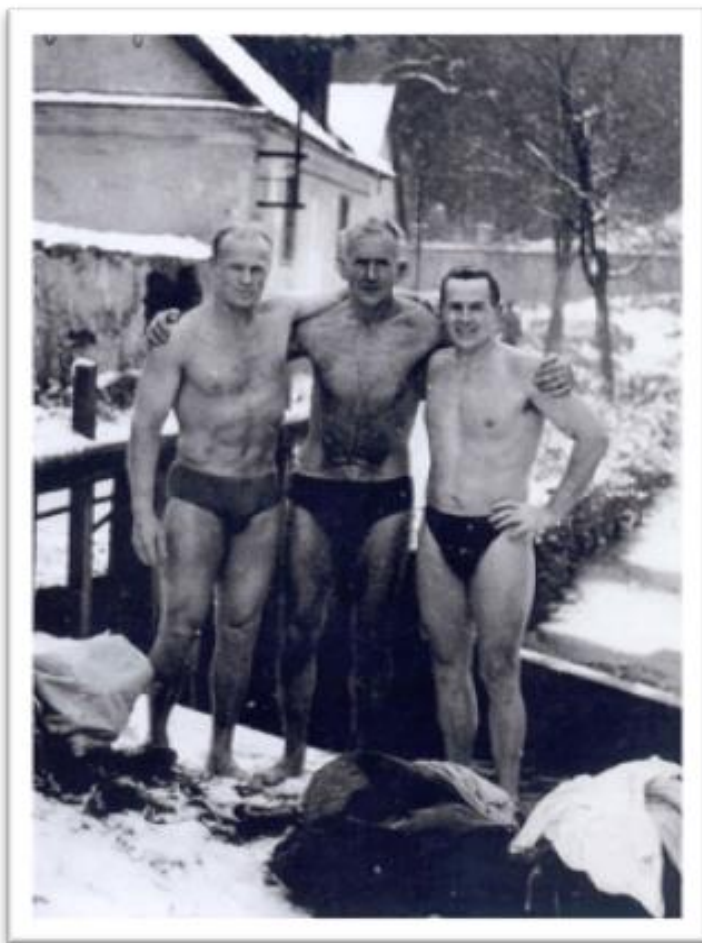
⁶⁶ Web archiv. Historie Velké kunratické. Dostupné z: <http://velkakunraticka.cz/hlavni.asp?stranka=8>.

⁶⁷ Web archiv. Historie Velké kunratické. Dostupné z: <http://velkakunraticka.cz/hlavni.asp?stranka=8>.

⁶⁸ Velká kunratická. *Velká kunratická* [online]. Dostupné z: <http://www.velkakunraticka.cz/vysledky/hledej?q=Bos%C3%A1k&rocnik=1924>.

Výsledky Emanuela Bosáka z Velké kunratické:

- Poprvé v roce 1982 v kategorii Muži do 59 let, Muži Celkem Veteráni se startovním číslem 18 na trati dlouhé 3 100 m. Jeho čas byl 32:33.0 a v celkovém pořadí byl 2 716. místě.
- Podruhé v roce 1983 v kategorii Muži, Muži Celkem Veteráni do 59 let se startovním číslem 23 na trati dlouhé 3 100 m. Jeho čas byl 34:15.7 a v celkovém pořadí byl 5 231. místě.
- Potřetí v roce 1984 v kategorii Muži do 69 let, Muži Celkem Veteráni se startovním číslem 21 na trati dlouhé 3 100 m. Jeho čas byl 35:56.8 a v celkovém pořadí byl 4 075. místě.
- Počtvrté v roce 1985 v kategorii Muži do 69 let, Muži Celkem Veteráni se startovním číslem 18 na trati dlouhé 3 100 m. Jeho čas byl 33:29.1 a v celkovém pořadí byl 3 328. místě.
- Popáté v roce 1988 v kategorii Muži do 69 let, Muži Celkem Veteráni se startovním číslem 23 na trati dlouhé 3 100 m. Jeho čas byl 44:37.7 a v celkovém pořadí byl 2 951. místě.
- Pošesté v roce 1993 v kategorii Muži do 69 let, Muži Celkem Veteráni se startovním číslem 26 na trati dlouhé 3 100 m. Jeho čas byl 55:27.6 a v celkovém pořadí byl 1 328. místě.

Obrázek 17 Zimní koupel po Velké kunratické na archivním snímku z roku 1983, zleva Vladislav Bosák, Jiří Kabátník a Emanuel Bosák. Zdroj: archiv AC TJ Jičín.

6 Emanuel Bosák v nejvýznamnějších tělovýchovných funkcích

6.1 Předseda Československého svazu tělesné výchovy

Klíčová úloha v řízení dobrovolné tělesné výchovy a sportu byla napříště svěřena nové specifické společenské tělovýchovné organizaci – Československému svazu tělesné výchovy (ČSTV), jehož ustavující sjezd proběhl 3. – 4. března 1957. „...Začátkem března se konal ve Smetanově síni Obecního domu hl. m. Prahy ustavující sjezd jednotné dobrovolné tělovýchovné organizace za účasti téměř tisíce delegátů a hostů. Význam této historické události v naší tělovýchově zdůraznila přítomnost delegace Komunistické strany Československa a vlády Národní fronty vedené prezidentem republiky Antonínem Zápotockým, jehož projev byl provázen nadšenými projevy souhlasu...“⁶⁹ Vrcholné orgány ČSTV byly pověřeny funkcí představitele celého tělovýchovného hnutí a také právy a povinnostmi, které ve většině ostatních východoevropských zemí zajišťoval přímo stát. Tato organizace měla za úkol vytyčovat jednotné zásady pro provádění veškeré tělesné výchovy a sportu, dále na ní byla převedena povinnost péče o vědeckou a výzkumnou činnost v této oblasti, o výchovu tělovýchovných kádrů nižších stupňů, o mezinárodní styky a o plánovitou výstavbu a údržbu a účelné využívání tělovýchovných zařízení.⁷⁰

Rok 1967

V roce 1967 na třetím sjezdu ČSTV zvolili delegáti nový stodesetičlenný ústřední výbor. Do svého čela postavili proděkana Fakulty tělesné výchovy a sportu University Karlovy 43letého Emanuela Bosáka. Místopředsedy byli zvoleni Julius Chvalný a Bohuslav Pokorný. Dosavadní předseda ÚV ČSTV (61 let) František Vodsloň, který vykonával funkci předsedy 10 let od vzniku ČSTV zůstal členem ÚV ČSTV. Delegáti sjezdu zaslali také ústřednímu výboru strany pozdravný dopis, v němž slibují, že pod vedením strany a za pomoci dalších složek zvládnou náročné úkoly, které přísluší ÚV ČSTV. Emanuel Bosák měl podporu ze všech stran, i od pracovníků FTVS Karlovy

⁶⁹ Sportovní sláva 1957, č. 1, s. 4.

⁷⁰ Štumbauer, J. (2019). Historie tělesné výchovy a sportu v Československu v letech 1945–1956. Od omezené demokracie k tuhému stalinismu. *Česká kinantropologie*, 23 (1–2), 43–61.

University, kteří prohlásili, že Emanuel Bosák má všechny předpoklady pro vedení naší tělesné výchovy.⁷¹

Jako nový předseda ÚV ČSTV se sešel v pátek na první besedě se sportovními novináři. V krátkém projevu seznámil zástupce tisku s plány činnosti tělovýchovné organizace v nastávajícím období. Východiskem práce jsou rezoluce schválené třetím sjezdem ČSTV v dubnu. K realizaci sjezdových usnesení připravuje sekretariát ÚV ČSTV dlouhodobý akční plán, který bude souhrnem tematických úkolů, doplněným návrhy na jejich splnění. Otázky masovosti tělovýchovy zůstávají hlavním cílem práce ČSTV. V zaměření na masovost nechtějí však a nemůžou opomíjet vrcholový sport. „...*Musíme dostat oba tyto póly tělovýchovy a sportu do harmonického vztahu. Jde o spojité nádoby, i když podmínky růstu masovosti a vrcholové výkonnosti jsou specifické. Vztahy mezi masovostí a špičkovým sportem bude nutno vyjasnit i v ústředních sekcích...*“ řekl Emanuel Bosák. V další diskusi vyjasnil předseda ČSTV a jeho spolupracovníci názory na otázky výchovy kádrů, materiálního zajištění tělovýchovy, spolupráce s národními výbory, na problém ZTV a upozornili na některé „legandy“ které zkreslují současnou úroveň československé tělovýchovy.⁷²

Ke konci roku 1967 se řešila i příprava na letní a zimní olympijské hry. Předsednictvo ÚV ČSTV svolalo do Sladkovského sálu Obecního domu celostátní aktiv reprezentantů, na němž byla vyhodnocena činnost v celém roce, projednány úkoly reprezentace po třetím sjezdu ČSTV a úkoly spojené s přípravou na olympijské hry v Grenoblu a Mexico-City. Vedle celé řady bývalých a současných československých sportovců, trenérů a funkcionářů se zúčastnili aktivu členové předsednictva ÚV ČSTV a zástupci sportovních sekcí. Mezi hosty byl vedoucí oddělení ÚV KSČ Jan Svoboda a další představitelé politického a veřejného života. Vyvrcholením dopolední části programu bylo složení olympijské slibu, který přečetla československá reprezentantka Hana Mašková. Hlavní referát přednesl předseda ÚV ČSTV Emanuel Bosák. Z jeho projevu vyjímáme: „...*Rok 1967 byl pro nás neobyčejně úspěšný. Byl poznamenán přípravou na olympijské hry v Grenoblu a v Mexiku. Význam této přípravy je podtržen nedávným rozhodnutím, aby se Praha ucházela o uspořádání olympijských her v roce 1980.*

⁷¹ Pravda 16. 4. 1967, s. 8.

⁷² Lidová demokracie 6. 5. 1967, s. 6.

V dubnu se uskutečnil třetí sjezd ČSTV, jehož závěry uvádíme nyní do praxe. Také 50. výročí sehrálo v našem životě nemalou roli. Příští rok znamená pro Československo mnoho významných výročí – 20 let Vítězného února, 20 let sjednocení československé tělovýchovy a 50. výročí založení samostatného státu. Společně s volbami předsednictva sportovních sekcí to ovlivní nemalou měrou sportovní dění v Československu...“.⁷³

Předseda ÚV ČSTV Emanuel Bosák se rovněž zabýval nekvalitním využíváním metodických zkušeností ze zahraničí. Uvedl příklad hokejistů, kteří působili v Sovětském svazu v roli učitelů a nyní se stávají žáky sovětského hokeje. Část projevu věnoval také nepříjemným vlivům dopingu. Při této příležitosti v diskusi plukovník Emil Zátopek řekl, že nejlepším dopingem je dlouhý a promyšlený trénink. V závěru poděkoval Emanuel Bosák všem československým sportovcům, kteří letos úspěšně reprezentovali ČSSR na mistrovství světa, Evropy i jiných sportovních soutěžích a přičinili se tak o dobré jméno československého sportu. Vyslovil také uznání dobrovolným pracovníkům v tělovýchově a vyzval přední sportovce, aby nezapomínali, že v roce 1980, kdy chceme uspořádat olympijské hry, budou mnozí z nich už trenéry, a aby už nyní pomýšleli na své nástupce. Poté Emanuel Bosák předal dary nejúspěšnějším sportovcům a Hana Mašková složila olympijský slib.^{74 75}

Rok 1968

Předsednictvo ÚV ČSTV se sešlo v Praze na svém prvním letošním zasedání. Vzalo na vědomí zprávu z přípravy československých sportovců na ZOH v Grenoblu⁷⁶ a schválilo nominaci československé výpravy, která byla zpracována z podkladů sekcí a

⁷³ Lidová demokracie 9. 12. 1967, s. 6.

⁷⁴ Na aktivitu reprezentantů složila krasobruslařka Hana Mašková slib reprezentantů pro 10. zimní olympijské hry v Grenoblu. V doprovodu hokejisty Horešovského, lyžaře Rašky a sánkaře Urbana jej v písemném znění předala předsedovi ÚV ČSTV a Čs. olympijského výboru doc. dr. E. Bosákovi. Ve slibu se říká: „Českoslovenští sportovci, kteří se připravují na zimní Olympijské hry 1968 v Grenoblu, jsou si vědomi cti, které se jim dostane pověřením reprezentací naší socialistické vlasti. Využili jsme možnosti, které nám prostřednictvím ČSTV poskytuje naše socialistické zřízení k tomu, abychom spolu s našimi trenéry zaměřili vrcholnou výkonnost. Účastí na tomto mírovém setkání chceme aktivně přispět k posílení přátelství mezi sportovci celého světa. „Slibujeme, že vynaložíme veškeré úsilí na dosažení co nejlepších výsledků a že svým chováním na sportovištích i mimo ně budeme odpovědně reprezentovat Československou socialistickou republiku.“

⁷⁵ Lidová demokracie 9. 12. 1967, s. 6.

⁷⁶ Olympijské hry ve Francii v Grenoblu se konaly od 6. do 18. února 1968.

průběhu přípravy sportovců. ZOH v Grenoblu se zúčastní předseda ÚV ČSTV a Československého olympijského výboru Emanuel Bosák. V závěru svého jednání předsednictvo ÚV ČSTV udělilo tělovýchovná vyznamenání.⁷⁷

Po účasti v Grenoblu předseda ÚV ČSTV a ČSOV Emanuel Bosák odpověděl na několik otázek týkající se výkonů československých olympioniků. Od roku 1924, kdy byly v Chamonix 1. zimní olympijské hry, se českoslovenští sportovci zúčastnili všech těchto vrcholných světových soutěží. Z jeho odpovědí vyjímáme to, že Grenoble 1968 přinesl československé tělovýchově a sportu zatím největší úspěch v zimních olympijských hrách. Hry v Grenoblu měly zvláštní podmínky, které jim nedovolily, aby byli všichni stále pohromadě. Výprava byla rozptýlena po několika střediscích v okolí olympijského města, ale přesto se zde, na jihu Francie, vytvořil dobrý kolektiv našich sportovních reprezentantů. Úspěch jednoho byl i radostí druhého a každý měl v ostatních přátele, kteří s ním cítili, ať se mu dařilo nebo nedařilo.⁷⁸

„Úspěchy nebyly náhodné. Vděčíme za ně dobré přípravě před zimními hrami, která byla dlouhodobě plánována a důsledně uskutečňována. Přitom nešlo jen o přípravu sportovně technickou, ale také o přípravu morální. Po této stránce oceňuji vysoko například vystupování hokejových reprezentantů, kteří se ani v jednom utkání, byť sebedůležitějším, nedali strhnout k chování, jež by nebylo důstojné reprezentaci naší vlasti, jak se to někdy stávalo v minulosti. Ale chci i otevřeně říci, že jsme v některých disciplínách očekávali lepší umístění našich sportovců, např. ve štafetě lyžařů-běžců, v biatlonu nebo v sánkařských soutěžích mužů. Musíme však přitom vidět sílu soupeřů a i fakt, že mnohdy i objektivní příčiny vedly k nezdarům i v daleko početnějších výpravách, než byla naše, a že na stupně vítězů se nedostali mnozí velcí favorité,“ řekl Emanuel Bosák v rozhovoru.⁷⁹

O dalších perspektivách tělovýchovy v ČSSR se hovořilo v dubnu 1968 na poradě vedoucích představitelů ČSTV s předsedy a tajemníky OV ČSTV a členy ÚV ČSTV z krajů Jihočeského, Západočeského a Severočeského. Mezi tělovýchovné pracovníky přišel také předseda ÚV ČSTV Emanuel Bosák. Během porady se shodli, že v rámci

⁷⁷ Rudé právo 24. 1. 1968, s. 8.

⁷⁸ Rudé právo 20. 2. 1968, s. 8.

⁷⁹ Rudé právo 20. 2. 1968, s. 8.

federativních uspořádání státu je nutné zajistit jednotnou tělovýchovnou organizaci, jako jediného představitele československého tělovýchovného hnutí. Účastníci porady dávají v úvahu ustavení ministerstva pro tělovýchovu.⁸⁰

V květnu 1968 prezident republiky Ludvík Svoboda přijal na Pražském hradě delegaci Československého svazu tělesné výchovy a sportu. Vedl ji Emanuel Bosák, byli v ní také zástupci sportovců. Mistryně světa a olympijská vítězka ve sportovní gymnastice, zasloužilá mistryně sportu Věra Čáslavská a zasloužilý mistr sportu plukovník Emil Zátopek. Vedoucí delegace Emanuel Bosák tlumočil presidentu republiky Ludvíku Svobodovi pozdrav od všech československých sportovců, tělocvikářů i turistů, členů naší jednotné dobrovolné tělovýchovné organizace. Věra Čáslavská mu odevzdala kytici rudých růží. Dále předseda ÚV ČSTV Emanuel Bosák informoval prezidenta republiky o činnosti ČSTV, který je významnou složkou Národní fronty, sdružující 1,5 milionu členů v 7 560 tělovýchovných jednotách. Činnost vyvíjí 38 sportovních sekcí, odbory ZTV a turistiky. Československý sport je zastoupen v 54 mezinárodních sportovních federacích a v posledních dvaceti letech dosáhl řadu pozoruhodných výsledků. Dále hovořil o výsledcích třetího sjezdu ČSTV a vytyčených hlavních směrech dalšího vývoje tělesné výchovy v ČSSR, které bylo nutno přehodnotit a přizpůsobit nové situaci v duchu akčního programu strany. Při řešení a rozhodování všech záležitostí tělesné výchovy se uplatňuje rovnoprávnost českých a slovenských orgánů. Je prohlubována demokratizace. Ústřední sekce a odbory dostaly plnou pravomoc při řízení a rozhodování. I když v některých názorech nejsou různé sekce jednotné, všechny se shodují na principu jednoty tělovýchovné organizace. Dále zmínil, že se Českoslovenští sportovci připravují na letní olympijské hry v Mexiku. Chtějí udržet dobré postavení ČSSR v mezinárodní soutěži, navázat na letošní ZOH v Grenoblu a dobře reprezentovat naši socialistickou vlast. Velkým úkolem československé tělovýchovy je také významně se podílet při výchovných úkolech a pomáhat při řešení volného času naší společnosti. V závěru československá tělovýchovná delegace přála presidentu republiky hodně zdraví a zdaru v jeho státní funkci. Jako upomínkový dárek mu odevzdala broušené číše, dále sadu sportovních odznaků a známek se sportovními

⁸⁰ Lidová demokracie 3. 4. 1968, s. 6.

motivy. President republiky Ludvík Svoboda při rozloučení přál československým sportovcům hodně úspěchů, zejména na olympijských hrách v Mexiku.⁸¹

V červnu roku 1968 zasedalo předsednictvo ČSTV kvůli nominaci československých sportovců na olympijské hry do Mexika, které se má konat na konci října téhož roku. Na sezení schválili rozsah československé výpravy a její vedení. OH v Mexiku se zúčastní 130 československých sportovců a jako vedoucí výpravy československé delegace bude předseda ÚV ČSTV a předseda ČSOV Emanuel Bosák.⁸²

O měsíc později musel řešit Emanuel Bosák další problém, který se tentokrát týkal československé nejvyšší soutěže v kopané. Jelikož se plénum ústřední české fotbalové sekce kopané, slovenské sekce a přípravného výboru nedokázalo domluvit a rozhodnout, zdali se první fotbalová liga bude hrát se šestnácti mužstvy nebo se stávajícími čtrnácti mužstvy, musel Emanuel Bosák vzít rozhodnutí do vlastních rukou a rozhodnout jako předseda ÚV ČSTV. Na tiskové konferenci sportovních novinářů v budově ÚV ČSTV v Praze oznámil Emanuel Bosák jednoznačné rozhodnutí. Po obsáhlé diskusi a vyslechnutí názoru předsedy ústřední sekce kopané Jiřího Müllera, předsedy slovenské sekce M. Michalíka a předsedy přípravného výboru českého svazu kopané Rudolfova Balouna a po zvážení všech okolností, rozhodlo předsednictvo ÚV ČSTV zachovat „status quo“, tedy první ligu o 14 účastnících, jak to odpovídá soutěžnímu řádu. Předsednictvo ÚV ČSTV má zájem na tom, aby se soutěže rozjely a aby byly včas vylosovány. Zároveň bylo novinářům sděleno, že předsednictvo ÚV bere na sebe veškerou odpovědnost za toto rozhodnutí.⁸³

Ve středu 18. prosince 1968 besedovali v České Lípě účastníci olympijských her v Mexiku – nositelka zlaté medaile Milena Duchková, „bronzový“ zápasník P. Kment, redaktor Rudého práva Z. Paul a vedoucí výpravy a předseda ÚV ČSTV Emanuel Bosák. Před besedou si všichni zajeli na krátkou návštěvu a prohlídku Borského skla. Při návratu do Prahy mělo auto s hosty nehodu. V Želízech u Mělníka narazilo na

⁸¹ Průboj 8. 5. 1968, s. 8.

⁸² Lidová demokracie 26. 5. 1969, s. 4.

⁸³ Pravda 18. 7. 1968, s. 6.

neosvětlený vůz. Řidič utrpěl zlomeninu nosní kosti, Emanuel Bosák byl trochu otřesen, Milena Duchková vyvázla bez nehody.⁸⁴

Rok 1969

Začátkem roku 1969 po založení ministerstva pro mládež a tělesnou výchovu se Emanuel Bosák stal jediným ministrem, a protože se musel začít věnovat především této funkci, stal se zástupcem předsedy ÚV ČSTV Richard Nejezchleb.⁸⁵

V lednu 1969 na ÚV ČSTV v Praze přijal Emanuel Bosák delegaci Svazu vysokoškolského studenstva. V přátelském rozhovoru byly prodiskutovány některé otázky související s koncepcí práce nového ministerstva a jeho nejbližšími úkoly, mezi nimiž vedle organizační a personální výstavby ministerstva stojí na předním místě vypracování krátkodobých i dlouhodobých plánů k realizaci připravovaného prohlášení vlády České socialistické republiky.⁸⁶

Od 15. do 30. 3. 1969 se konalo Mistrovství světa v ledním hokeji ve Stockholmu, kterého se účastnilo 20 mužstev. Českoslovenští reprezentanti vybojovali bronzové medaile, ale dvakrát porazili soupeře nejtěžšího a mnohonásobného mistra světa tým Sovětského svazu. Poté co se hokejisté vrátili domů, čekaly na ně tisíce obyvatel hlavního města Prahy. Přesně v 15:15 předjel před budovu autobus, z něhož se po delším zdržení prodrali do salónku jednotliví hráči, funkcionáři a novináři. Zde je očekával a srdečně přivítal ministr ČSR pro mládež a tělovýchovu Emanuel Bosák a úřadující předseda ÚV ČSTV R. Nejezchleb. „...*Udělalí jste, co bylo ve vašich silách a za to vám upřímně děkuji...*“, řekl Emanuel Bosák reprezentantům.⁸⁷

V červnu 1969 došlo k historické proměně struktury tělovýchovy na ustavujícím sjezdu České národní organizace. Historická proměna v dějinách československé tělovýchovy kvůli procesu federalizace vstoupila do rozhodujícího stádia. Ve Smetanově síni Obecního domu v Praze zahájil ustavující sjezd České národní tělovýchovné organizace (ČNTO), který má legalizovat její existenci, schválit základní sjezdové dokumenty a zvolit reprezentativní orgány. Význam události zdůrazňovala

⁸⁴ Průboj 21. 12. 1968, s. 6.

⁸⁵ Rudé právo 31. 1. 1969, s. 8.

⁸⁶ Rudé právo 14. 1. 1969, s. 8.

⁸⁷ Pravda 1. 4. 1969, s. 8.

přítomnost delegace ÚV KSČ pro řízení stranické práce v českých zemích ve složení prof. Dr. Průša, tajemník byra a Emanuel Bosák ministr pro mládež a tělesnou výchovu. Základní ideová deviza je zachování socialistických rysů tělesné výchovy, upevnit její jednotu, rozvinout princip demokratického centralismu, realizovat požadavek federalizace a vyjádřit jej vybudováním českého národní organizace jako rovnoprávného partnera slovenské. V přístupu ČNTO k zájmům Moravy a Slezska je nutno pochopit problematiku věci. Její specifika vyžaduje delší čas, zkušenosti, neschematický přístup, aby se mohlo nalézt uspokojující řešení. S organizacemi České národní fronty je chtěno rozvíjet spolupráci na základě vzájemně se respektujícího partnerství. Aby Ministerstvo pro mládež a tělesnou výchovu ČSR mohlo realizovat své záměry, musí dostat možnost působit směrem dolů do terénu. Tato činnost není možná bez aktivní spolupráce národních výborů. Dále nebudou vydávat líbivá hesla a o jedné hodině tělovýchovy denně, ale vytvářet takové podmínky, aby stále větší okruhy našich lidí mohly cvičit a upevňovat své zdraví. ČNTO stanoví právní subjektivita svazů. Přesná dělba pravomoci mezi nimi a všesvazovými orgány bude záležitostí dalšího jednání. Modus vivendi by se měl hledat bez vášní a schématického přístupu k problému a měla by se dát možnost, aby se respektovala specifická činnost různých svazů.⁸⁸ Ohledně ideové práce nemůžeme tolerovat antisovětlismus a uzavírat se rozvíjení spolupráce s jinými socialistickými státy.⁸⁹

Rok 1970

Rok 1970 byl zlomový bod v kariéře Emanuela Bosáka, kdy za své postoje proti vládě a komunismu z let 1968–1969 byl pronásledován, a to až do odchodu do penze v roce 1990. Jeho hlavním cílem bylo šířit a rozvíjet tělesnou výchovu a sport, a ne dělat rozhodnutí, která by byla pro sport spíše škodící.

⁸⁸ Modus vivendi je výraz pro způsob života.

⁸⁹ Lidová demokracie 19. 6. 1969, s. 8.

6.2 Předseda Československého olympijského výboru

Československý olympijský výbor, od roku 1992 se přejmenoval na Český olympijský výbor, byl založen 18. května 1899. Dnes, po více než sto letech od svého založení, má velice podobné úkoly jako na sklonku 19. století. Má za úkol rozvíjet a šířit olympijské ideály a zastupovat a zabezpečovat účast České republiky na olympijských hrách.

Obrázek 20 Logo Českého olympijského výboru. Dostupné z: <http://www.olympic.cz/cz/cesky-olympijsky-vybor/10/cesky-olympijsky-vybor>.

Český olympijský výbor sdružuje sportovní svazy, federace, asociace, unie a další podobné tělovýchovné a sportovní subjekty s působností na území ČR, které jsou členy mezinárodních sportovních federací řídících sporty, jejichž disciplíny jsou začleněné do programu OH a další sportovní svazy, členy mezinárodních sportovních federací uznaných MOV. Dále sdružuje občany ČR, jakož i právnické osoby a organizační složky státu se sídlem v ČR, podporující olympijské hnutí.⁹⁰

Emanuel Bosák zastával mnoho funkcí, nicméně je především známý mezi lidmi jako předseda Československého olympijského výboru⁹¹, kterým byl od roku 1967 až do roku 1970.⁹² Ve funkci zažil nejen první československou zlatou olympijskou medaili na zimních olympijských hrách, kterou v roce 1968 dobyl v Grenoblu ve skoku na středním můstku Jiří Raška, ale i okupaci Československé republiky vojsky Varšavské

⁹⁰ Český olympijský výbor, Olympic.cz. www.olympic.cz [online]. [cit. 2010-03-03].

⁹¹ Funkce předsedy ČSOV byla v této době velmi čestná. Od 50. do konce 80. let byla funkce předsedy ČSOV spojena do personální unie s funkcí předsedy ČSTV.

⁹² 1899–1929 Jiří Stanislav Guth-Jarkovský, 1929–1951 Josef Gruss, 1951–1956 Vilém Mucha, 1956–1958 Václav Pleskot, 1958–1967 František Vodsoň, 1967–1970 Emanuel Bosák, 1970–1972 Richard Nejezchleb, 1972–1988 Antonín Himl, 1988–1989 Jindřich Poledník, 1990–1996 Věra Čáslavská, 1996–2012 Milan Jirásek, od 2012 Jiří Kejval (mandát do 2020).

smlouvy a zejména pozoruhodný výkon Věry Čáslavské a všech československých gymnastek na Letních olympijských hrách v Mexiku v roce 1968, jejichž výsledkem byly čtyři zlaté a dvě stříbrné olympijské medaile. Za jeho předsednictví v ČSOV byly podrobně rozpracovány plány na uspořádání Letních olympijských her na rok 1980 v Praze. Následná normalizace však jejich přípravu znemožnila a hry se uskutečnily v Moskvě.⁹³

6.2.1 Olympijské hry Mexiko 1968

Letní olympijské hry v Mexiku se konaly od 12. do 27. října 1968 v hlavní městě Ciudad de México. Na této olympiádě se sportovci blýskli nevídanými výkony, když se jim podařilo překonat 43 světových rekordů. Olympiády se zúčastnilo 112 zemí a 5 530 sportovců.

Obrázek 21 logo olympijských her v Mexiku 1968. dostupné z: <https://www.kampocesku.cz/clanek/22816/po-svych-do-mexika>.

Pro Československo to vypadalo před začátkem olympijských her špatně, protože 20. srpna 1968 se uskutečnila invaze vojsk Varšavské smlouvy a okupace Československa. Výprava do Mexika tedy byla ve velkém ohrožení. Jednalo se o vojenský vpád pěti komunistických zemí Varšavské smlouvy v čele se Sovětským svazem (SSSR).

Jeden z mnoha oficiálních protestů československou institucí proti srpnové okupaci byl i ten, který jménem Československého olympijského výboru podepsali jeho představitelé E. Bosák a F. Kroutil. I z toho důvodu to vypadalo, že Čechoslováci na olympiádu nepojedou, protože jim to okupanti nepovolí. Pak však v Moskvě zřejmě

⁹³ Olympic.cz> Emanuel Bosák se dožívá 85 let [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 17. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/clanek/591--emanuel-bosak-se-doziva-85-let>.

došli k závěru, že neúčast takové sportovkyně jakou byla Věra Čáslavská, nebude možné přehlédnout a těžko potom půjde tvrdit, že se poměry v zemi začínají normalizovat. Nejdřív se šeptalo o početně omezené výpravě, nakonec však přímo z Moskvy dorazil souhlas, aby výprava Československé republiky odjela v původně předpokládaném složení.⁹⁴

Nakonec tedy do Mexika odletělo 122 sportovců, kteří dosáhli na sedm zlatých, dvě stříbrné a čtyři bronzky. Famózní Věra Čáslavská k triumfům ve víceboji, přeskoku, prostných a na bradlech připojila stříbro na kladině a v družstvech. Další zlaté medaile vybojovali střelec Jan Kůrka v malorážce vleže, výškařka Miloslava Rezková a mladička Milena Duchková ve skocích do vody z věže. O čtyři bronzové se zasloužili diskař Ludvík Daněk, zápasníci Miroslav Zeman a Petr Kment a tým volejbalistů. Československo se díky třinácti medailím znovu vešlo do první desítky hodnocení zemí, jež ovládly USA.⁹⁵

V čele Československé olympijské výpravy stál Emanuel Bosák. Jeho dvě dcery Kateřina a Lenka v mém společném rozhovoru vzpomínaly a vyprávěly, jak na sebe s tatínkem mávali na rozloučenou v Praze na letišti, když nastupoval do letadla.

⁹⁴ Kosatík, P. (2016). *Věra Čáslavská: život na Olympu*. Mladá fronta.

⁹⁵ Olympic.cz> Mexiko 1968. [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 17. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/olympiada/35--mexiko-1968>.

Obrázek 22 Československá výprava na olympijských hrách v Mexiku 1968. Fotogalerie olympiády Mexiko 1968. [online]. Copyright © ČOV [cit. 17. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/media/olympiada/35>.

Obrázek 23 Československá výprava na olympijských hrách v Mexiku 1968. Fotogalerie olympiády Mexiko 1968. [ONLINE]. Copyright © ČOV [CIT. 17. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/media/olympiada/35>.

Hry v Mexiku byly olympiádou gymnastky Věry Čáslavské, která získala čtyři zlaté a dvě stříbrné medaile.⁹⁶ Po prostných ale přišel ten moment, o kterém se v médiích po celém světě mluvilo jako o tichém protestu proti okupaci Československa. Po nich rozhodčí dodatečně přidali body také Rusce Petrikovové. Na nejvyšším stupni tak stály obě gymnastky společně a v momentě, kdy začala hrát hymna Sovětského svazu, Věra Čáslavská sklonila hlavu a odvrátila tvář. Toto gesto ji však komunistický režim nezapomněl. Byl to vlastně souboj Věry Čáslavské a gymnastek Sovětského svazu a celý svět fandil Věře. „...Když zazněly první akordy Sovětské hymny, tak mně ihned naskočila husí kůže. To jsem viděla všechno – ty tanky a jak jsme museli v pozoru stát, a tak, když prostě zazněly ty tóny, tak já úplně ostentativně, to vyšlo z duše, to vyšlo ze mě, jsem od té vlajky odklonila hlavu, a ještě jsem se dívala do země, jako, že tu vlajku ignoruju...“⁹⁷

Po skončení olympijských her a ještě před návratem se v Mexiku Věra Čáslavská vdala za Josefa Odložila. Ještě s odstupem čtyřiceti let napsal dobrý český novinář: „Byla to nejcelebritnější svatba v české historii.“⁹⁸ Za svědky jim byl Emanuel Bosák a její trenérka Jaroslava Matlochová a v kostele byl takový hluk, že ani nebylo slyšet, zdali s tím svědkové souhlasí.

Po návratu z Mexika Věra Čáslavská upadla v nemilost, komunisté ji vyhodili ze sportovního svazu a bránili ji v kontaktu se světem. Hlídali její poštu a nikoho k ní nepouštěli. Jediný kdo se k ní dostal, byl tehdejší předseda Mezinárodního olympijského výboru Antonio Samaranch, kterého okupanti museli pustit. Nakonec ji komunisté nechali odletět v roce 1979 do Mexika, kde později trénovala.⁹⁹

⁹⁶ Olympic.cz> Mexiko 1968. [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 17. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/olympiada/35--mexiko-1968>.

⁹⁷ Padesát let od letních olympijských her v Mexiku. „Byl to velký závod nervů“, vzpomínala Čáslavská | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 17. 03. 2020]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/olympijske-hry/letni-olympijske-hry-v-mexiku-vera-caslavska-milena-duchkova-miloslava-rezkova_1810221800_and.

⁹⁸ Kosatík, P. (2016). *Věra Čáslavská: život na Olympu*. Mladá fronta.

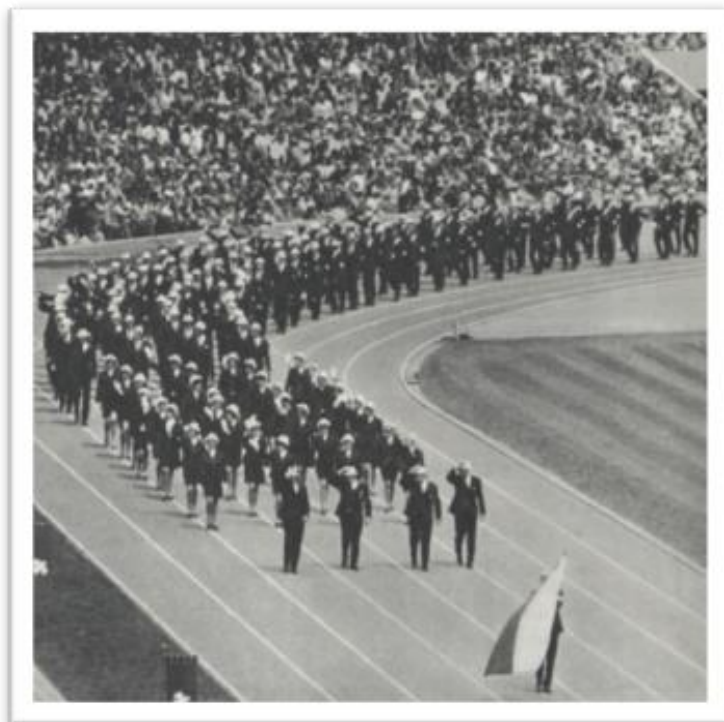
⁹⁹ Věra Čáslavská. Komunisté ji vymazali, pro Japonce byla samuraj | Radiožurnál. Český rozhlas Radiožurnál [online]. Copyright © 1997 [cit. 17. 03. 2020]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/osobnosti-a-kultura-68-7571690/5>.

Obrázek 24 Věra Čáslavská se zlatými olympijskými medailemi z Mexika 1968. Zdroj: ČTK.

Zvraty proti původním předpokladům byly tak velké, že i v zemích, jejichž olympijský výtěžek byl na první pohled dostatečně velký, převládla posléze negativní kritika nad radostí z celé řady prvenství. Sovětský sport, který poprvé od roku 1952 prohrál souboj o první místo celkového hodnocení zcela výrazně, byl pokárán z míst nejvyšších. Srovnání západoněmeckých přání a skutečnosti vyvolalo neobyčejně bouřlivou diskusi o vyhlídkách hostitelů pro Mnichov 1972. Nespokojenost převládala ve Francii, v Kanadě, v severských zemích. Skandinávský tisk se nestačil divit, jak je možné, že československá výprava odvážela z Mexika více medailí a bodů než delegace Finska, Švédska a Norska dohromady. A právě tyto hlasy, kritické do vlastních řad, neopomínaly zdůrazňovat: jednou z největších senzací her 19. olympiády je výsledek československých sportovců. Výprava, od níž se očekávala vzhledem k reálným skutečnostem pozdního léta 1968 účast spíše symbolická, tak patřila k nejúspěšnějším. Předseda ÚV ČSTV a ČSOV Emanuel Bosák na závěr her: „...*Vychutnejme naše úspěchy do dna, nezmeškejme však také příležitost si otevřeně říci, kde a proč nám leccos vyšlo tak, jak se očekávalo. Povolme stavidla radosti, štěstí, nadšení. Zaslouží si to olympijská výprava jako celek...*“. Stovky dopisů a telegramů s adresou „Delegacion Checoslovaca, Villa Olimpica, Mexiko“ – to byl nepřerušovaný vzdušný most vzájemných pout olympioniků s domovem. V jednom dopise se podařilo pisateli velice přesně vystihnout zvláštnost a mimořádnost tohoto vztahu – v konkrétní situaci října 1968. Napsal: „...*Víme, že tam všichni máte těžkou úlohu. Ne každý se může vrátit s medailí, na to je světová sportovní soutěž příliš tvrdá. Ale máte zcela určitě všichni naše sympatie.*

*Máme u nás doma obrovskou radost z toho, že jste ukázali světu, jak jsme silní, jak se nedáme. A to je jistě ta nejcennější medaile. Patří celému národu...*¹⁰⁰

Obrázek 25 Nástup Československé olympijské výpravy v Mexiku 1968. Zdroj: Popper, J., Kohlmann, Č., & Březina, J. (1969). Mexico 68: 19. olympijské hry; 10. zimní olympijské hry, Grenoble. Praha: Olympia.

6.2.2 Plány na Olympijské hry v Praze 1980

Celkově se už třikrát z českých zemí ozvalo svědomité: Ano, uspořádáme v Praze olympijské hry. Poprvé se tak stalo za dob Jiřího Gutha-Jarkovského, podruhé za Emanuela Bosáka v době pražského jara a potřetí nedávno za primátorování Pavla Béma. Za předsednictví Emanuela Bosáka v Československém olympijském výboru byly podrobně rozpracovány plány na uspořádání 22. olympijských her 1980 v Praze. Následná normalizace však jejich přípravu znemožnila a hry se uskutečnily v Moskvě.¹⁰¹

Od úspěchu v Mexiku to byl jeho životní sen, aby se uspořádaly olympijské hry v Praze a snažil se pro to dělat, co mohl. Později ale zjistil, že olympijské hry jsou velmi finančně náročné a že by to přivedlo československý (později český) národ do velké ekonomické krize. Nicméně v té době můžeme říci, že Praha a s ní celé Československo

¹⁰⁰ Popper, J., Kohlmann, Č., & Březina, J. (1969). Mexico 68: 19. olympijské hry; 10. zimní olympijské hry, Grenoble. Praha: Olympia.

¹⁰¹ Olympic.cz> Emanuel Bosák se dožívá 85 let [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 17. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/clanek/591--emanuel-bosak-se-doziiva-85-let>.

byly tehdy pořádání této velké sportovní akce nejbližší v historii. S dnešní dobou to ale nemůžeme srovnávat, hry byly mnohem skromnější, a hlavně na nich do roku 1972 převládal tradiční duch amatérismu, protože tehdejší sportovci nebyli placenými profesionály. Chyběla také dnes už zcela rozsáhlá bezpečnostní opatření.

„...Vyprávěl mi, že už v roce 1967 rozjeli jednání se Sovětským svazem, protože jim bylo jasné, že když jim to nejdříve neschválí oni, že nemají vůbec žádnou šanci. Získali tehdy z Moskvy všestrannou podporu s tím, že to musí samozřejmě podpořit naši...“¹⁰²

Tehdejší vlivný sportovní funkcionář ČSTV Luděk Pachman vypracoval pro KSČ rámcový projekt i s odhadem nákladů dle něj docela skromně na 6 miliard korun československých. *„...Otravoval jsem tedy nového předsedu ČSTV a taky poslal stručnější návrh na předsednictvo ÚV KSČ. V červnu 1967 předsednictvo kupodivu můj návrh v zásadě schválilo – ještě dřív, než se k němu tělovýchovné orgány vůbec vyslovily – a uložilo vládě jeho realizaci...“*, Pachman vykreslil komunistickým funkcionářům smělé plány jako dálnici z Prahy do Řezna a na druhou stranu do Košic, moderní satelitní město fungující po dobu her jako olympijská vesnice, podzemní dráha, trojnásobná hotelová kapacita a také přestavba zbrusu nového olympijského stadionu.¹⁰³

Tato myšlenka zakořenila v hlavách i československého národa. Věděli ale, že to bude stát spoustu peněz. V květnu roku 1968 se připomínalo sto let od položení základního kamene Národního divadla, přišla brigáda socialistické práce přádelen v Nejdku u Karlových Varů s nápadem, že když se tehdy dokázalo od národa vybrat na Národní divadlo, mohlo by se zkusit vybrat aspoň něco na uspořádání olympijských her u nás. Sbírkou se skutečně stala a vybralo se neuvěřitelných deset milionů, což v té době bylo opravdu dost peněz. Uspořádat olympijské hry v Československu by tehdy bylo značně jednodušší než v dnešní České republice na počátku 21. století. Už jen z toho důvodu, že stát nemusel brát ohled na soukromé vlastnictví, dopady na životní

¹⁰² Takto popisoval realitu komunistického Československa Kolář. Zdroj: Olympiáda v Praze bude - Reportermagazin.cz. Reportermagazin.cz [online]. Dostupné z: <https://reportermagazin.cz/a/ieF6R/olympiada-v-praze-bude>.

¹⁰³ Pachman, L. (1974). *Jak to bylo: zpráva o činnosti šachového velmistra za období 1924–1972*. Toronto: Sixty-Eight Publishers.

prostředí, a kde by snad byl problém, tam by shůry rozhodla Komunistická strana. Komunistická ideologie a studená válka však promlouvaly i do plánování zamýšlených staveb. Samozřejmě bylo několik komplikací už při plánování. Například třeba dálnice, aby se k nám mohli účastníci nějak dopravit. Vládní místa byla informována o tom, že by se dálnice Praha-Řezno (bavorské město na Dunaji v Německu) mohla pořídít levně, protože by podstatnou část nákladů uhradila Německá spolková republika. S tím ale mělo problém Ministerstvo národní obrany kvůli bezpečnosti státu, že by z plánované vybudované dálnice mohla startovat agresivní západoněmecká letadla k náletům na naše území. Nejdříve si lidé mysleli, že je to vtip, ale nebyl.¹⁰⁴

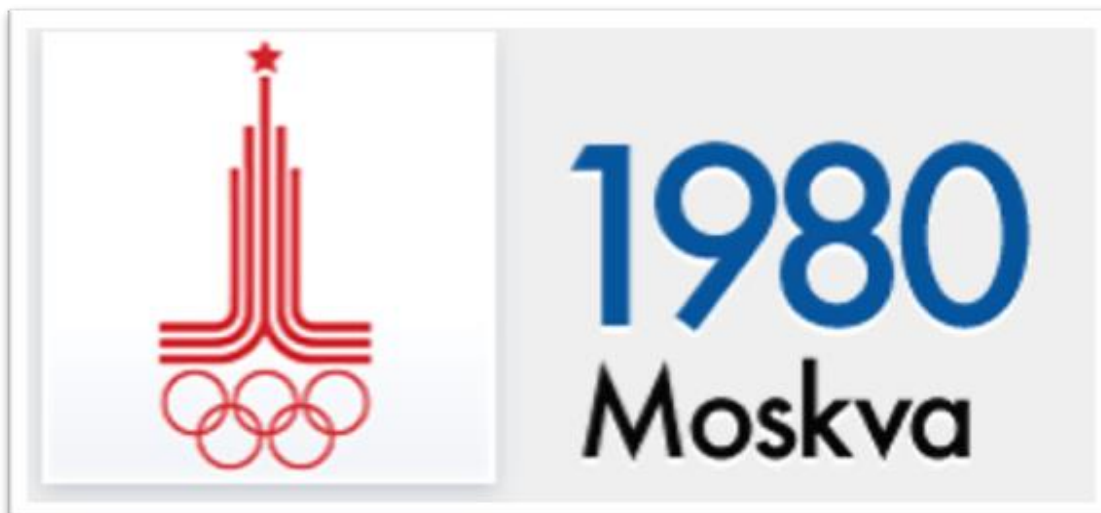
Olympiáda v Mexiku 1968 byla velkým triumfem československých sportovců, kteří se vlídnému přijetí těšili nejen díky sportovním výkonům, ale i kvůli solidaritě jiných reprezentací se zemí okupovanou Sověty. Emanuel Bosák řekl: „...*Máme dobré šance uspořádat tuto velkou sportovní slavnost v roce 1980. Vezli jsme s sebou publikaci o naší případné kandidatuře, setkala se s velkým ohlasem. Předseda Mezinárodního olympijského výboru Brundage mi na ni odpověděl osobním dopisem, jednotliví členové MOV se vyjadřovali k naší kandidatuře velmi sympaticky...*“¹⁰⁵

V přípravách se pokračovalo i nadále minimálně do roku 1970. Kreslilo se metro, rychlodráha do Ruzyně, rozšíření letiště, ale už se dalo tušit, že plány zůstanou jen na papíře. Sověti původně přislíbenou podporu stáhli, a nakonec donutili československou vládu, aby na pražskou kandidaturu zapoměla. Sověti se olympijský podraz snažili alespoň trochu vykompenzovat. Když se v roce 1970 konalo mistrovství světa v klasickém lyžování ve Vysokých Tatrách, velkodušně nabídli, ať Tatry kandidují na pořádání zimních olympijských her. Podmínkou bylo, že akce takového druhu se nesmí konat dříve, než proběhnou hry v Moskvě. A tak nakonec všechny plány padly a Olympijské hry roku 1980 se konaly v Moskvě.¹⁰⁶

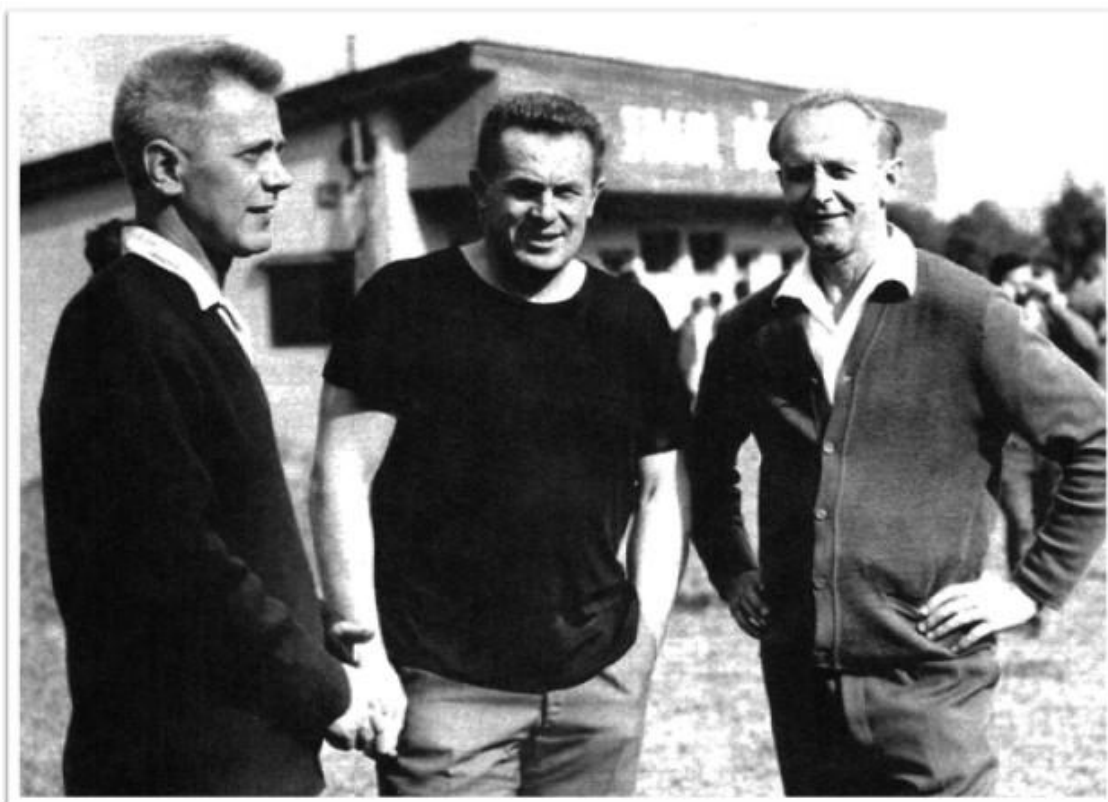
¹⁰⁴ Pachman, L. (1974). *Jak to bylo: zpráva o činnosti šachového velmistra za období 1924–1972*. Toronto: Sixty-Eight Publishers.

¹⁰⁵ Rudé právo 30. 10. 1968, s. 8.

¹⁰⁶ Olympiáda v Praze bude - Reportermagazin.cz. Reportermagazin.cz [online]. Dostupné z: <https://reportermagazin.cz/a/ieF6R/olympiada-v-praze-bude>.

Obrázek 26 Logo Letních olympijských her v Moskvě 1980. Olympic.cz> Moskva 1980 [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 19. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/olympiada/41--moskva-1980>.

Obrázek 27 Na snímku z konce 60. let stojí zleva Jiří Štál, uprostřed předseda Československého olympijského výboru Emanuel Bosák a vedle něj tělocvikař Josef Šťovíček. [online] [cit. 19. 04. 2020]. Dostupné z: http://m.cvf.cz/rs2/mm/doc/clanky/snimek_stal.jpg.

6.3 Ministr pro mládež a tělesnou výchovu České socialistické republiky

Když po federalizaci Československé republiky vzniklo v lednu 1969 Ministerstvo pro mládež a tělesnou výchovu České socialistické republiky¹⁰⁷, stal se 8. ledna Emanuel Bosák prozatím jediným ministrem sportu v samostatném rezortu prozatím v celé naší historii. Bohužel ale jen na necelý rok, protože v témže roce v září bylo ministerstvo zrušeno. V tomto roce toho měl na práci Emanuel Bosák opravdu hodně, protože byl ministrem pro mládež a tělesnou výchovu, předsedou ÚV ČSTV, předsedou ČSOV a rovněž byl členem výboru mezinárodní atletické federace IAAF.¹⁰⁸

V roce 1969 první vládě České socialistické republiky, kterou jmenovala Česká národní rada, byl uveden v úřad ministra pro mládež a tělovýchovu dosavadní předseda ÚV ČSTV Emanuel Bosák. Po mnohaleté přestávce je zřízení národního ministerstva, které se bude zabývat také úkoly tělovýchovy, krokem ke zdůraznění poslání sportu a tělovýchovy v našem státě. I když je to jen ministerstvo České socialistické republiky, je nutné podtrhnout úsilí, které vede politická místa ke zvýšení péči na sportovním poli. V řadě evropských a jiných zemí jsou ministerstva sportu běžnou záležitostí, protože současné pojetí, poslání a úkoly sportu a tělesné výchovy na mezinárodním poli už přesahují možnosti svazů nebo organizací. Emanuel Bosák jako nový ministr poskytl rozhovor pro Lidovou demokracii po dopoledním zasedání České národní rady v Praze.¹⁰⁹

¹⁰⁷ Ministerstvo pro mládež a tělesnou výchovu ČSR se v roce 1969 nacházelo Na Poříčí 12, Praha 1.

¹⁰⁸ Olympic.cz> Emanuel Bosák se dožívá 85 let [online]. Copyright © ČOV 2018 [cit. 17. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/clanek/591--emanuel-bosak-se-doziwa-85-let>.

¹⁰⁹ Lidová demokracie 9. 1. 1969, s. 8.

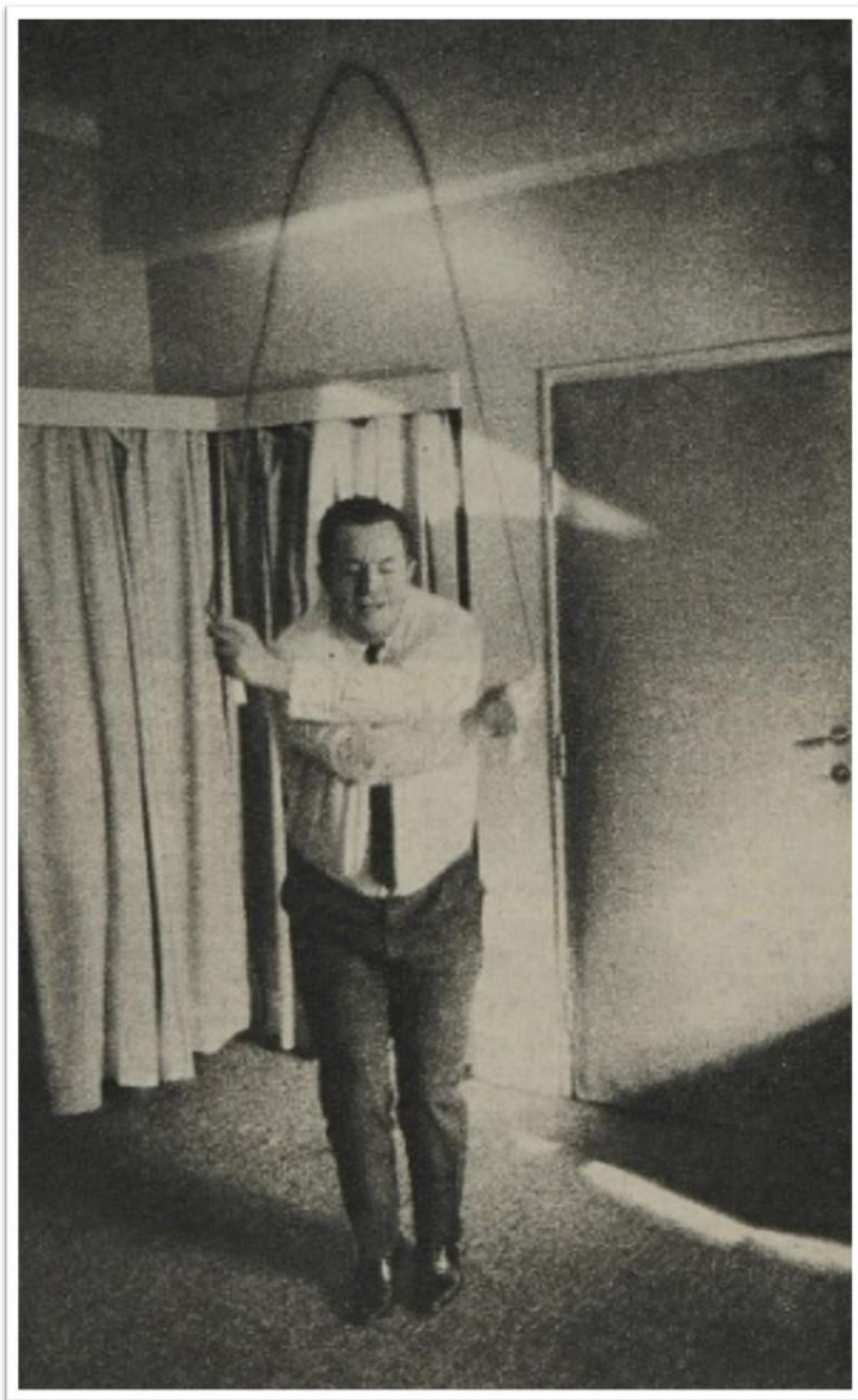
- **Otázka:** *Jaké bude poslání ministerstva?*
Odpověď: *Vyjádřit státní péči o mladou generaci a tělovýchovu, dosáhnout koordinované součinnosti mezi státními resorty a napomáhat v rozvoji činnosti společenských organizací. V žádném případě nechceme dublovat dosavadní práci ÚV ČSTV.*
- **Otázka:** *Nezřizuje se tady jen úřad pro úřad?*
Odpověď: *Takového něco rozhodně nechceme a nepřejeme si, aby k něčemu podobnému došlo, protože by se tím snaha minula účelem. V každém případě chceme jednat o vzájemném vymezení pravomoci se státními resorty a společenskými organizacemi a zasednout společně v kolegiu.*
- **Otázka:** *Jaký bude poměr a vztah ministerstva k ÚV ČSTV?*
Odpověď: *Dvou vzájemně spolupracujících partnerů. Rozhodně ne vztah nadřízeného nebo podřízeného.*
- **Otázka:** *Je zřízení českého ministerstva pro mládež a tělovýchovu výhodou vzhledem k tomu, že na Slovensku neexistuje?*
Odpověď: *Bude to vlastně ministerstvo, ve kterém chci stavět na kvalitě pracovníků a věnovat péči mladé generaci a tělovýchově – ne proto, že jsem v čele tohoto resortu – věcně pro Českou socialistickou republiku. Je to dobrá věc. Myslím, že Slováci najdou vhodné řešení pro sebe. Jedno je jisté: mládež i tělovýchova volali pro takové řešení i na Slovensku.*
- **Otázka:** *Kde bude sídlo ministerstva a jaký bude počet pracovníků?*
Odpověď: *Variant je několik, ale zatím vám nemohu říci některé podrobnosti.*
- **Otázka:** *Jaký bude první úkol nového ministerstva?*
Odpověď: *Sestavit vhodné pracovní týmy pro oblast mládeže a tělovýchovy, projednat návrh nejbližších úkolů sdružení dětí a mládeže a ÚV ČSTV.*
- **Otázka:** *Budete se starat i o reprezentaci?*
Odpověď: *Chceme vyvinout maximální úsilí pro rozvoj masové tělovýchovy za pomoci národních výborů, ale současně nechceme opomíjet potřeby špičkového sportu prostřednictvím ÚV ČSTV.*
- **Otázka:** *Znamená to, že dojde k rozdělení masového a špičkového sportu?*
Odpověď: *K institucionálnímu rozdělení sportů nedojde! Znovu chci podotknout, že nechceme ÚV ČSTV nahrazovat ani mu brát jeho poslání.*

¹¹⁰ Lidová demokracie 9. 1. 1969, s. 8.

Takto vypadal jeden z běžných pracovních dnů Emanuela Bosáka v roce 1969:¹¹¹

- 2:00 – Usíná po „nočním“ zasedání vlády.
- 6:30 – Budíček (v roli buditelů 14 ti a 11 ti letá dcera).
- 7:00 – Snídaně (z donucení paní Bosákové).
- 7:45 – Zahájení práce na ministerstvu (ministerstvo = 4 místnosti na ÚV ČSTV) čtení denního tisku.
- 8:10 – Jednání s představiteli Čs. olympijského výboru o závěrečné přípravě zítřejší schůze.
- 9:15 – Jednání s pracovníkem sekretariátu ministra s. Ječmínkem o způsobu ukončení pedagogického závazku doc. Bosáka na fakultě tělesné výchovy a sportu.
- 10:00 – Porada s „prozatímním kolegiem“, které ministr informoval o včerejším zasedání vlády a jemuž se pokusil nastínit úkoly, které je očekávají.
- 12:15 – Vpád fotoreportérů a redaktora MS. Ministr svléká sako, dává odklidit křesla a předvádí perfektní švihání s nabídnutým švihadlem včetně několika křížových a dvojitých skoků. Fotoreportéři jsou neméně zpoteni, v hlavách se jim utvrzuje názor, že mladá česká vláda bude především vládou odborníků.
- 12:30 – Z časových důvodů odpadá oběd; ministr se připravuje na odpolední rozhlasové vystoupení v Mikrofóru.
- 14:45 – Vystoupení v rozhlase, z toho důvodu se ministr omlouvá z tiskové konference v hotelu Jalta.
- 16:30 – Návrat z rozhlasu (ministr byl spokojen s kvalitou dotazů a litoval, že čas nedovolil všechny zodpovědět. Tiskový mluvčí nabídl jejich publikování v MS).
- 16:45 – Jednání s generálním ředitelem Motokovu Procházkou, jemuž ministr ve funkci vedoucího olympijské výpravy do Mexika poděkoval za jeho pomoc. Vyslovil naději, že s podobnou spoluprací může počítat i ministerstvo.
- 19:00 – Pokračování v dopoledním jednání kolegia. Mimo jiné se jednalo i o nadcházející konzultativní schůzce s Radou Sdružení organizací mládeže a dětí.
- 20:45 – Společný odchod všech účastníků (čistě pánská společnost, aby byly vyvráceny domněnky, jež se objevily kdesi v tisku) do sauny v Podolí.
- 22:45 – Odjezd domů do Dejvic vozem jednoho z vedoucích pracovníků ministerstva (ministr služební vůz k dispozici prozatím nemá a automobil nevlastní).
- 23:30 – Spánek

¹¹¹ Mladý svět 21. 2. 1969, s. 8-9.

Obrázek 28 Emanuel Bosák svlékl sako a před zraky fotoreportérů předvedl ukázkové švihání s nabídnutým švihadlem včetně několika křížových a dvojitých skoků. 1969 jako ministr pro mládež a tělesnou výchovu České socialistické republiky. Zdroj: Mladý svět 21. 2. 1969, s. 7.

Obrázek 29 Na fotografii Emanuel Bosák, jak skáče přes švihadlo jako tehdejší ministr pro mládež a tělesnou výchovu České socialistické republiky v roce 1969. Fotografie Emanuela Bosáka z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

5. února 1969 odpovídal ministr pro mládež a tělovýchovu Emanuel Bosák v rozhlasovém Mikrofóru na požehnanou kupu dotazů stran nového ministerstva.

Přepis rozhovoru:¹¹²

- **Otázka:** *Ve kterém sportu má podle vašeho názoru Československo naději na největší úspěchy ve světě? (Milena)*
Odpověď: *Ve všech, když je budeme dělat pořádně s tradičním českým fortelem a vytvoříme pro ně dobré podmínky.*
- **Otázka:** *Jaký máte vztah k mládeži? (Hana)*
Odpověď: *Skutečnost, že jsem se rozhodl přijmout funkci na tomto „rizikovém pracovišti“, je podle mého soudu, dostatečnou odpovědí.*
- **Otázka:** *Co se u nás udělá s ubytováním vysokoškoláků? (Eva)*
Odpověď: *Věřím, že v dané hospodářské situaci vše, aby např. strahovští kolejíci už nikdy nemuseli jít v průvodu Nerudovou ulicí.*
- **Otázka:** *Bude zavedeno něco nového do tělovýchovy? (Jarka)*
Odpověď: *Snad abychom už nic nového „nezaváděli“, ale spíše dobře realizovat teoreticky zavedené.*
- **Otázka:** *Pěstoval jste aktivně sport, nebo ho ještě pěstujete? (Věra)*
Odpověď: *Pěstoval, pěstuji, budu pěstovat. Dříve hodně, nyní méně. Lyžování a atletiku a samozřejmě také „českou uličku“, myslím tím v rekreační kopané.*
- **Otázka:** *Z čeho jste měl největší radost, když jste přijel z Mexika? (Pavel)*
Odpověď: *Že jsme obohatili zlatý poklad republiky.*
- **Otázka:** *Co se vám líbilo a nelíbilo na mexické mládeži? (Marcela)*
Odpověď: *Že má mnoho společného s naší, i když málem přímo v Mexiko-City mohla způsobit, že se OH nekonaly.*
- **Otázka:** *Jaké máte největší starosti, jakou máte nejoblíbenější písničku? (Líba)*
Odpověď: *V současné době tolik, že mne napadá pouze titul „Čas je běžec s dlouhým krokem“, přestože se to může zdát staromódní.*
- **Otázka:** *Kdy bude zařazen do olympijských her basket? (Ivana)*
Odpověď: *Košíková mužů je v programu, o zařazení ženské košíkové usiluje ČSOV a ČSTV, jimž nechceme a ani nebudeme do jejich kompetence zasahovat.*
- **Otázka:** *Můžete se zastat našich špičkových sportovců, jestliže jsou osočováni v novinách? (Franta)*
Odpověď: *Tak jako kdokoliv druhý, pokud bezpečně vím, že jim bylo ukřivděno.*
- **Otázka:** *Co je pravdy na tom, že na každé škole bude učit ruštinu jeden učitel ruské národnosti? (Dáša)*
Odpověď: *To je otázka pro ministra školství. Nic bližšího o tom nevím. Ale nápad by to nebyl špatný – i pro angličtinu, francouzštinu. Ostatně tyto zkušenosti známe i ze zahraničí.*
- **Otázka:** *Provozují vaše dcery aktivně nějaký sport? (Jarka)*
Odpověď: *Obávám se, že hlavně to zvláštní odvětví „jak doběhnout tatínka“.*

¹¹² Mladý svět 7. 3. 1969, s. 27.

- **Otázka:** *Uvažuje se o uspořádání OH v roce 1980 v Praze? (Jan)*
Odpověď: *Ano.*
- **Otázka:** *Kdy se začne se stavbou olympijského stadiónu v Praze na Maninách? (Alena)*
Odpověď: *Až se přestane uvažovat.*
- **Otázka:** *Myslíte, že jste dost mladý na to, abyste mohl dělat ministra mládeže?*
Odpověď: *Myslím si, že nejsem tak starý, abych tuto funkci musel zastávat do penze.*
- **Otázka:** *Jsou v Mexiku hezčí dívky než u nás? (Ilona)*
Odpověď: *Jsou sympatické, hezké, ale ne hezčí.*
- **Otázka:** *Jaký byl váš první dojem z prvního dne v Mexiku? (Líba z Prahy)*
Odpověď: *Po všech stránkách moc horko.*
- **Otázka:** *Jakého nejvyššího cíle chcete dosáhnout ve svém resortu? (Jarka)*
Odpověď: *Aby to nebyl resort můj, ale nás všech.*

Naše společnost postrádala až dosud dlouhodobější koncepci výchovy mladé generace. Vytvořením Ministerstva pro mládež a tělovýchovu ČSR vznikly pro ni předpoklady. Ministr Emanuel Bosák se k tomuto poslání vyjádřil tak, že chtějí zabezpečit státní péči o děti a mládež, tělesnou výchovu, sport a turistiku. Bude se podílet na formulování státní politiky v uvedených oblastech a její realizaci, zejména vědecky podloženou analýzou a přípravou komplexních řešení.¹¹³

Důležitá bude i jeho činnost koordinační ve vztahu k dětským, mládežnickým a tělovýchovným organizacím, jejich úsilí při rozvíjení vlastní zájmové činnosti budeme všestranně podporovat. Na mysli je nejen pomoc v materiální a investiční sféře, nýbrž zejména v širší souvislosti úkoly, sledující řešení dosud zanedbávané společenské problematiky a sociální výchovy dětí a mládeže, vytváření podmínek pro uplatňování společenské aktivity a angažovanosti mládeže, vytváření podmínek pro uplatňování společenské aktivity a angažovanosti mládeže v nejširším slova smyslu.¹¹⁴

„...To ovšem neznamená, že chceme přímo zasahovat do vnitřního života mládežnických a tělovýchovných organizací a nahrazovat jejich odpovědné orgány. Ministerstvo bude však společně s národními výbory a dalšími orgány systematicky působit na zlepšování podmínek pro život a uplatnění mladé generace. Platí to obdobně

¹¹³ Rudé právo 10. 1. 1969, s. 8.

¹¹⁴ Rudé právo 10. 1. 1969, s. 8.

i pro úsek tělesné výchovy, kde zejména oblast masové rekreační tělesné výchovy či pohybové rekreace bude v popředí zájmu a péče ministerstva...“¹¹⁵

Bohužel pro Emanuela Bosáka v září 1969 přišel návrh zákona od České národní rady, která vznikla též v roce 1969 o zrušení ministerstva pro mládež a tělesnou výchovu. Místopředseda vlády Československé republiky profesor A. Červinka zdůvodnil vládní návrh a informoval poslance, že zrušením ministerstva se stát a jeho orgány nezříkají povinnosti věnovat všestrannou pozornost této problematice. Podle návrhu zákona budou úkoly státní péče vyplývající z působnosti dosavadního ministerstva zatím zajišťovány českou vládou. Další postup na uspořádání státních ingerencí do sféry mládeže a sportu se bude koordinovat s příslušnými orgány slovenskými, aby tyto otázky byly celostátně řešeny jednotně.¹¹⁶

Po zrušení ministerstva pro mládež a tělovýchovu v Československé republice byla po konzultaci vlád obou republik přijata zásada shodného řešení v obou republikách ve formě státních výborů, jako ústředních orgánů státní správy. I předsednictvo ÚV ČSTV se touto otázkou zabývalo a vyjádřilo svůj souhlas s takovou formou institucí. Emanuel Bosák posléze požádal o uvolnění z funkce předsedy ÚV ČSTV, který úřední výbor schválil.¹¹⁷

Obrázek 30 V šedém obleku Emanuel Bosák jako ministr pro mládež a tělesnou výchovu České socialistické republiky v roce 1969 na pohřbu politického aktivisty Jana Palacha, který se upálil na protest proti potlačování svobod a pasivnímu přístupu veřejnosti po začátku okupace Československé republiky armádami států Varšavské smlouvy. Zdroj: Fotografie z rodinného archivu Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové).

¹¹⁵ Řekl Emanuel Bosák v rozhovoru. Rudé právo 10. 1. 1969, s. 8.

¹¹⁶ Lidová demokracie 27. 3. 1970, s. 1.

¹¹⁷ Lidová demokracie 30. 4. 1970, s. 8.

6.4 Konec politické kariéry a následná perzekuce

Aby mohl Emanuel Bosák pracovat ve státní správě a dále rozvíjet svůj zájem k tělovýchově a sportu, musel se v roce 1946 stát členem Komunistické strany Československa. Nejdříve svým politickým postojem významně pomáhal při řízení sportovního tělovýchovného hnutí. Byl hodnocen jako funkcionář vysokých osobních teoretických a politických kvalit. Byl oblíben a měl potřebnou důvěru a autoritu. Pozitivně byl hodnocen jeho neformální přístup k řešení věcných problémů a úsilí, o zavedení racionálních metod a stylu práce v orgánech tělovýchovy. Později v roce 1968 a 1969 byl za své politické názory a odpor proti rozhodování Komunistické strany vyškrtnut a jeho aktivita byla poté sledována.

Ve složitém politickém a krizovém období v roce 1968 bylo tělovýchovné hnutí, obdobně jako i ostatní společenské organizace, vystaveno náporu různých tlaků pravice z vnějšku i uvnitř. „...*Dle rozhodnutí komise z 2. 12. 1970 se v tomto období soudruh Bosák dopustil vážných politických chyb, kdy se postupně začal od politického kursu odchylovat a podléhat tlakům pravice. Jeho politické chyby a oportunistus se zejména projevovaly v otázkách netřídního chápání socialismu a v otázkách proletářského internacionalismu po srpnových událostech. Vážných politických chyb se dopustil soudruh Bosák v srpnových dnech roku 1968. ČSTV vydává v srpnových dnech ilegální Československý sport a Stadion (8 čísel), plně poplatné tomuto období. I když soudruh Bosák není na žádném článku podepsán, nese jako předseda s některými členy předsednictva za to odpovědnost. Pro ilustraci přiložila komise dvě čísla ilegálních časopisů Československý sport a Stadion z 23. a 25. srpna 1968...*“¹¹⁸

„...*Při tvoření ministerstva pro mládež a tělovýchovu se neprokázala soudruhovi Bosákovi snaha budovat toto ministerstvo jen z pravicových sil, jak by se mohlo na první pohled zdát. Asi z 60 komunistů, ztratila členství při pohovorech polovina z nich. Soudruh Bosák však neměl vliv, jak při pohovorech prokázal, na obsazení svých náměstků, ani některých dalších vedoucích pracovníků...*“¹¹⁹

¹¹⁸ Státní oblastní archiv Praha. A – ÚV KSČ (f. 02/7), sv. 77, ar. j. 69, karton 22, list 1, 20. 10. 1970.

¹¹⁹ Státní oblastní archiv Praha. A – ÚV KSČ (f. 02/7), sv. 77, ar. j. 69, karton 22, list 3, 20. 10. 1970.

„...Dále dle komise se vážných politických chyb dopustil v srpnových dnech 1968. Jako jeden z prvních představitelů společenských organizací vydává sám iniciativně prohlášení na podporu Dubčekova vedení strany, které si až dodatečně nechal schválit pražskou částí předsednictva ÚV ČSTV. S jeho souhlasem vycházel v srpnových dnech ilegální Československý sport a Stadion, ve kterých bylo napadáno a uráženo zejména naše přátelství se Sovětským svazem...“¹²⁰

„...Dle komise má soudruh Bosák velký podíl na nekonání Závodu míru v roce 1969. Sice otevřeně nevystupuje proti konání Závodu míru, ale neudělal nic pro to, aby se Závod míru konal, i když bylo na to usnesení předsednictva ÚV KSČ. Odvolával se na negativní stanovisko cyklistické sekce, což mu vyhovovalo, neboť sám nebyl přesvědčen o správnosti konání Závodu míru...“¹²¹

„...Komise k pohovoru se soudruhem Emanuelem Bosákem přistoupila kriticky. Od samého začátku, po prostudování všech dostupných materiálů a osobních znalostí (tři soudruzi znali soudruha Emanuela Bosáka z přímé činnosti v ČSTV) byla přesvědčena, že mu nemůže být vyměněna členská legitimace. Otevřenou otázkou zůstával způsob zakončení – vyloučením, nebo vyškrtnutím. Vlastní pohovor se soudruhem Emanuelem Bosákem trval čtyři hodiny, byl otevřený a kritický. Soudruh Emanuel Bosák přistoupil k pohovoru otevřeně, sebekriticky přiznal politické chyby, projevy oportunistu a kolísání a chtěl je svou prací napravit. Příčiny politických chyb a některých nesprávných názorů dle komise lze u soudruha Bosáka spatřovat v tom, že předcházející jeho politický vývoj byl v pozadí jeho odborné a pedagogické práce...“¹²²

„...Komise po zvážení všech skutečností vyplývajících z dostupných materiálů i samotného pohovoru – z jedné strany, že soudruh Emanuel Bosák zastával v uplynulém období významné funkce a jeho politické chyby měly širší negativní dopady ve veřejnosti a z druhé strany, že je sebekriticky přiznal a chce je napravit poctivou prací pro socialistickou společnost – doporučuje nevydat mu členskou legitimaci a navrhuje zakončit členství soudruha Bosáka v KSČ zrušením...“¹²³

¹²⁰ Státní oblastní archiv Praha. A – ÚV KSČ (f. 02/7), sv. 77, ar. j. 69, karton 22, list 3, 20. 10. 1970.

¹²¹ Státní oblastní archiv Praha. A – ÚV KSČ (f. 02/7), sv. 77, ar. j. 69, karton 22, list 3, 20. 10. 1970.

¹²² Státní oblastní archiv Praha. A – ÚV KSČ (f. 02/7), sv. 77, ar. j. 69, karton 22, list 4, 20. 10. 1970.

¹²³ Státní oblastní archiv Praha. A – ÚV KSČ (f. 02/7), sv. 77, ar. j. 69, karton 22, list 4, 20. 10. 1970.

7 Pedagog a autor publikací

Blízký vztah ke sportu Emanuela Bosáka po 2. světové válce přivedl na Ústav pro vzdělávání profesorů tělesné výchovy Univerzity Karlovy v Praze. Během činnosti v různých funkcích v Československé tělovýchově přitom učil na Institutu tělesné výchovy a sportu a od roku 1965 na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Až do roku 1990 byl profesorem předmětu organizace a řízení tělesné výchovy.¹²⁴

Emanuel Bosák patří k celoživotním pedagogům už od začátku své kariéry. V letech 1964–1967 zastával na fakultě funkci proděkana. Poté co byl od roku 1970 až 1990 pronásledován a bylo mu, jak se říká šlapáno na paty, nemohl mnoho dělat a veřejně říkat svoje názory. Po Sametové revoluci koncem roku 1989, kdy po demonstracích padl komunistický režim, a bylo přeměněno politické zřízení, mohl Emanuel Bosák začít konečně žít. Velice se mu ulevilo, když zjistil, že se nemusí ohlížet přes rameno a být stále ve stresu. Poté mohl v klidu odejít do zaslouženého důchodu.¹²⁵

Emanuel Bosák mimo jiné kromě svých funkcí a akcí byl též autorem a spoluautorem řady odborných a vědeckých prací, učebnic, publikací a literárních děl.

František Janda – Suk

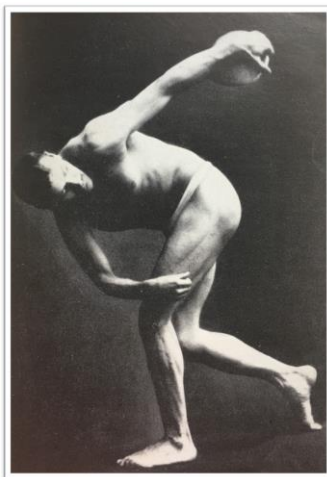
Jedno z nejslavnějších děl Emanuela Bosáka je zajisté František Janda – Suk. Emanuel Bosák se v tomto díle zabývá vývojem techniky hodů diskem ale především popisem sportovní činnosti Františka Jandy – Suka. Suk byl vůbec první český medailista ze soutěží olympijských her a světový rekordman. Bosák čtenáře v díle seznamuje s rozšířením a vývojem Jandovy moderní diskařské techniky, uvádí jeho současníky a soupeře i další české a cizí diskoboly. V závěru knihy jsou tabulky výkonů nejlepších československých diskařů.¹²⁶

¹²⁴ Emanuel Bosák se dožívá 85 let [Online]. (2009, August 30). Retrieved March 23, 2020, from <https://www.olympic.cz/clanek/591--emanuel-bosak-se-dozyva-85-let>.

¹²⁵ Zemřel Emanuel Bosák [Online]. (2011, December 29). Retrieved March 23, 2020, from <https://www.atletika.cz/cas-informuje/zemrel-emanuel-bosak/>.

¹²⁶ Bosák, E. (1956). *František Janda-Suk náš první olympionik a světový rekordman*. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství.

„...Jandu, nechť vezmou si naši závodníci za vzor, neboť on dokázal, čeho lze pílí a svědomitým treningem, hlavně ovšem vytrvalostí dosáhnout, on věnoval se s veškerou láskou a nadšením sportu jím zvoleném a dnes může být s výsledkem úplně spokojen, a podal dále nejlepší důkaz, že nemá jen Američan nebo Angličan patent na dělání rekordů...“¹²⁷

Obrázek 31 František Janda-Suk v postoji Myronova Diskobola, jehož studium přivedlo tohoto průkopníka naší atletiky k osobité rotační technice hodu diskem. Zdroj: Bosák, E. (1956). František Janda-Suk náš první olympionik a světový rekordman. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství.

Miloval život a boj

Emanuel Bosák se podílel jako spoluautor na knize Miloval život a boj, v které se zabývá slavným československým sportovcem Evženem Rošickým, který byl za své veřejné názory ve 27 letech popraven v Praze na Kobyliské střelnici.¹²⁸

Dnešní náš život vzešel z nesmírných obětí. Mezi nejpohnutější kapitoly zápasu českého a slovenského lidu za svobodu a nezávislost patřil nesporně boj proti fašistickým okupantům. Desítky tisíc hrdinů v něm padlo za naši přítomnost a budoucnost. Byl mezi nimi i Evžen Rošický, jehož památce je věnován tento sborník. Evžen Rošický byl před druhou světovou válkou jedním z nejtalentovanějších a nejuspěšnějších lehkých atletů své doby. Byl mnohonásobným přeborníkem republiky v bězích na 800 m a 400 m překážek, rekordmanem a reprezentantem. Sport a závodění sice uspokojovaly jeho živelnou touhu po pohybu, avšak v tehdejší pojetí

¹²⁷ Český sportovní kalendář, 1902–1903. Zdroj: Bosák, E. (1956). *František Janda-Suk náš první olympionik a světový rekordman*. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství.

¹²⁸ Evžen Rošický: Životopis [Online]. Retrieved March 29, 2020, from <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/evzen-rosicky-61234>.

zdaleka nemohly stačit k plnému vyžití člověku s tak obsáhlým rejstříkem zájmů, tužeb, nadání i uměleckých ambicí, jako měl on. A právě tato jeho věčně hladová duše, toužící po vědění, po poznání, po pravdě, po spravedlnosti, přivedla a musela přivést Rošického na stranu pokroku a posléze do Komunistické strany Československa jako aktivního bojovníka za lepší život, za lepší svět. Jeho zbraní se stalo pero. Jako sportovní novinář se uměl kolem sebe nejen dobře dívat, ale měl sílu i odvahu nemlčet. Nabádal, varoval, kritizoval. Výběr z jeho novinářského i literárního odkazu zařazený v této knize vám jeho myšlenky a cíle nejvíce přiblíží. I když jsou články přirozeně čerpány z doby, ve které žil, mnohé mají platnost i dnes. A právě ta část jeho tvorby z let 1931–1941 ukazuje Evžena Rošického jako nekompromisního kritika poměrů a tělesné výchovy a sportu předmnichovské republiky, jako opravdového předbojovníka za její dnešní úkoly, náplň i metody. Zachytit hlavní rysy této Rošického činnosti, charakterizující jeho osobnost, si vytkl za cíl sborník „Miloval život a boj“, doplněný vzpomínkami jeho matky a současníků. Chce přiblížit Rošického především naší mládeži. Jako vzor člověka, sportovce, bojovníka za vše čisté a krásné, za pravdu, spravedlnost, za mír. Výběr z jeho prací umožňuje podívat se zpět, srovnávat minulost s dneškem. A toto srovnání nám musí být pobídkou k tomu, aby nemuseli znovu umírat další Rošičtí, ale naopak, aby na celém světě mohli lidé v míru pracovat, rozvíjet své nadání a přátelsky spolu soupeřit ve sportu.¹²⁹

Obrázek 32 Fotografie Evžena Rošického. Zdroj: Novotný, J., & Bosák, E. (1956). *Miloval život a boj: Evžen Rošický – sportovec a novinář*. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství.

¹²⁹ Novotný, J., & Bosák, E. (1956). *Miloval život a boj: Evžen Rošický – sportovec a novinář*. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství.

Vybrané stati a materiály k problematice teorie organizace a řízení tělesné výchovy

Během svého působení na FTVS UK v Praze vydal Emanuel Bosák učební texty s názvem *Vybrané stati a materiály k problematice teorie organizace a řízení tělesné výchovy*, kde se s ostatními autory zabývá prací, jejímž cílem je šíře a hlouběji interpretovat zejména obecná východiska organizace a řízení tělesné kultury jako mezioborové společensko-vědní disciplíny a zároveň komponenty celospolečenského řízení s ohledem na podstatné souvislosti a hlediska podmínek rozvinuté socialistické společnosti. „...*Důraz je přitom položen v první řadě na ideologicko-filosofické, politické a ekonomické aspekty jakožto základ teoreticky fundovaného přístupu posluchačů FTVS UK v budoucí práci na různých stupních řízení našeho socialistického systému tělesné kultury...*“¹³⁰

Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu

Třísvazkový Stručný přehled vývoje sportovního odvětví v Československu sleduje vznik a složitý vývoj jednotlivých odvětví sportu a sportovních her od jejich prvních začátků až po dnešek. O vznik této práce požádala komise historie tělesné kultury vědecké rady ÚV ČSTV, aby mohla splnit jeden ze svých dlouhodobě plánovaných úkolů, jehož vedením byl pověřen Emanuel Bosák.¹³¹

„...*Stručný přehled má sloužit především potřebám našich trenérů jak na fakultách tělesné výchovy a systému školení ČSTV, tak jako doporučená četba posluchačům těchto fakult a četným zájemcům v tělovýchovném hnutí. Stane se také základem nebo spíše odrazovým můstkem pro pořadatele v dějinách jednotlivých sportovních disciplín, především olympijských a těch, ve kterých českoslovenští sportovci dosáhli vynikajících úspěchů a proslavili tak jméno naší vlasti, ať již ještě za Rakouska-Uherska, nebo v buržoazní předmnichovské republice, nebo zvláště výrazně v naší lidově demokratické a socialistické republice...*“ Doc. dr. Emanuel Bosák, prof. PhDr. František Krátký, dr. h. c.¹³²

¹³⁰ Bosák, E. (1978). *Vybrané stati a materiály k problematice teorie organizace a řízení tělesné výchovy: učební texty* (1st ed.). Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., Praha 1.

¹³¹ Bosák, E. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovního odvětví v Československu* (1st ed.). Praha: Olympia.

¹³² Bosák, E. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovního odvětví v Československu* (1st ed.). Praha: Olympia.

Únor a tělesná výchova

Únor a tělesná výchova je kniha týkající se Vítězného února v roce 1948, kdy došlo v Československu k hluboké politické krizi, která přerostla v mocenský převrat.¹³³ Moci se chopila Komunistická strana Československa a vytvořila zde totalitní režim trvající až do listopadu 1989. Současně se ČSR stalo pevnou součástí východního bloku.¹³⁴

„...Publikace, jejíž úvod je tvořen úvahou, připomíná význam a odkaz Vítězného února 1948 v oblasti tělesné výchovy. Jde o problémy velmi aktuální i dnes. Úloha, kterou tělovýchovné hnutí sehrálo za uplynulých dvacet let vývoji naší socialistické společnosti a jeho dnešní postavení v jejím systému, čeká stále na hlubší komplexní teoretické zpracování. Proto by měla tato publikace vedle svého poslání výchovného, zároveň podněcovat i k tomu, abychom pokračovali ve studiu i zobecňování hlavních tendencí vývoje, k němuž došlo v československém tělovýchovném hnutí od historických únorových dnů 1948. Není pochyb, že v tomto procesu revolučních přeměn, které nelze zjednodušovat, jednoznačně převažují stránky pozitivní, jak o tom svědčí nejvýmluvněji výsledky naší práce, spojené s výstavbou socialistického řádu a podmíněné i v tělesné výchově základy, které položil právě Vítězný únor 1948...“ Doc. dr. Emanuel Bosák předseda ÚV ČSTV.¹³⁵

Obrázek 33 Fotografie Emanuela Bosáka jako předsedy ÚV ČSTV v úvodu knihy Vítězného února vlevo. Vpravo je zachycen Emanuel Bosák s Emilem Zátópkem a Věrou Čáslavskou na radostném setkání na třetím sjezdu ČSTV. Obě zdroj: Pešek, J., & Ruchař, M. (1968). *Únor a tělesná výchova*. Praha: Olympia.

¹³³ Pešek, J., & Ruchař, M. (1968). *Únor a tělesná výchova*. Praha: Olympia.

¹³⁴ Šach, J. Vítězný únor [Online]. Retrieved March 30, 2020, from <http://www.vhu.cz/unor-1948/>.

¹³⁵ Vlastní slova Emanuela Bosáka v úvodu. Pešek, J., & Ruchař, M. (1968). *Únor a tělesná výchova*. Praha: Olympia.

Návrh zákona o sportu

Emanuel Bosák ani ve svém vysokém věku neupustil od své činorodosti a zájmu o sport. V roce 2001 se pokusil se se svým přítelem Vojtěchem Kumperou prosadit novou verzi zákona o sportu. V roce 1969 spolupracovali na Ministerstvu pro mládež a tělesnou výchovu ČSR a od té doby byli dobří kamarádi. Vyjma všech paragrafů, v zákoně chtěli uznávat sport za nedílnou a nezastupitelnou součást kultury národa v moderní občanské společnosti. Zdůraznili význam sportu pro zdravý vývoj mladé generace, pro její výchovu a vzdělávání, pro zlepšování zdatnosti a pracovní výkonnosti občanů a pro smysluplné využívání volného času dětí, mládeže i dospělých. V zákoně uznávali právo občanů na možnost aktivní účasti ve sportu podle jejich osobních zálib a schopností jako projev péče o vlastní zdraví. Dále považovali sport za významného činitele v mezinárodních vztazích, upevňujícího přátelství, solidaritu a toleranci mezi národy a státy celého světa v duchu olympijských ideálů a oceňovali obětavou práci ve sportovním hnutí jako záslužnou veřejně prospěšnou činnost, jakož i vynikající sportovní úspěchy jednotlivců i kolektivů pro čest a slávu naší vlasti. V návrhu uvedli 17 paragrafů. Zákon po hlasování neprošel.¹³⁶

Obrázek 34 Na fotografii vlevo JUDr. Vojtěch Kumpera a vpravo prof. PhDr. Emanuel Bosák, CSc. při společném přípitku. Zdroj: Bosák, E., & Kumpera, V., Soukupová, D. (Ed.). (2005). *LEX CIVIUM DUX V ŘÍŠI BRANEK, BODŮ A SEKUND*. Praha: Olympia.

¹³⁶ Bosák, E., & Kumpera, V., Soukupová, D. (Ed.). (2005). *LEX CIVIUM DUX V ŘÍŠI BRANEK, BODŮ A SEKUND*. Praha: Olympia.

8 Držitel řady ocenění

Emanuel Bosák byl propagátorem olympismu a sportu, který vnímal jako součást harmonického rozvoje člověka. Zůstal i přes pozeňnaný věk, stále mladý duchem a dokázal inspirovat své okolí do svých posledních dnů. Na srdci mu ležel osud českého sportu, který tolik miloval. Byl přesvědčen, že stát má do sportu a jeho rozvoje investovat daleko víc než dosud. Většinu svého života vložil do sportu jako takového a za vše čím byl a o co se snažil, získal několik ocenění.

Medaile Pierra de Coubertina

Málokdo ví, že na olympijských hrách nejsou jen zlaté, stříbrné a bronzové medaile. Krom těchto tří krásných kovů, kvůli kterým olympionici z celého světa usilují a tvrdě trénují každý den, existuje ještě jedno speciální ocenění, které bylo v historii moderních olympijských her uděleno méně než 20krát. Tato medaile se jmenuje po zakladateli nových olympijských her baronovi Pierrovi de Coubertinovi. Toto ocenění ale nelze získat za výsledky, ale za činy, které zosobňují myšlenku férovosti a soudržnosti mezi jednotlivými sportovci. Důležitost tohoto Francouze si dokonce Mezinárodní olympijský výbor začal od roku 1964 připomínat touto speciální medailí. Mezinárodní olympijský výbor chtěl poselství svého zakladatele zachovat v srdci olympijských her a medaile Pierra de Coubertin se jevila jako ideální možnost. Už na začátku si fanoušci i sportovci uvědomili, že pokud by se k ní někdy chtěli dostat, není nezbytné získat zlato a ovládnout svou disciplínu, ale prokázat to, že sport nedělají jen kvůli výhrám a zachovají v sobě i během zápasů kousek lidskosti.¹³⁷

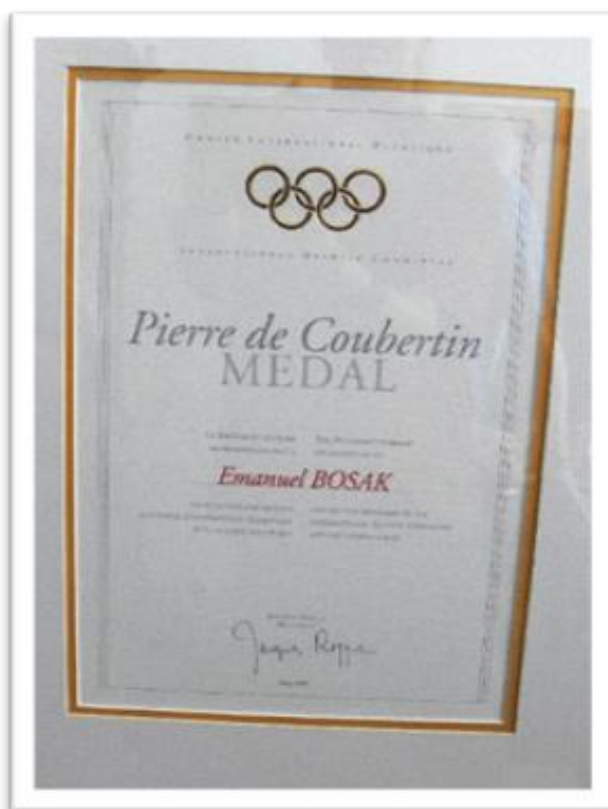
V květnu v roce 2009 při příležitosti 110. výročí založení Českého olympijského výboru obdržel Emanuel Bosák medaili Pierra de Coubertina za přispívání k rozvoji sportu a šíření olympijské myšlenky.¹³⁸

¹³⁷ Refresher [Online]. (2016, August 23). Retrieved March 24, 2020, from <https://refresher.cz/35734-Nejvzacnejsi-medaile-z-olympiady-o-ktere-se-prilis-nemluvi-Udelena-byla-pouze-parkrat-a-odmenu-za-ni-nedostane>.

¹³⁸ Emanuel Bosák se dožívá 85 let [Online]. (2009, August 30). Retrieved March 23, 2020, from <https://www.olympic.cz/clanek/591--emanuel-bosak-se-doziiva-85-let>.

Obrázek 35 Na fotografii Emanuel Bosák s medailí Pierra de Coubertina v roce 2009. zdroj: <https://jicinsky.denik.cz/galerie/bosak-medaile.html?back=4206688633-1569-35&photo=20>.

Obrázek 36 Na fotografii diplom Emanuela Bosáka o obdržení medaile Pierra de Coubertina v roce 2009. zdroj: <https://jicinsky.denik.cz/galerie/bosak-medaile.html?back=4206688633-1569-35&photo=20>.

Finský sportovní záslužný kříž

Emanuel Bosák byl za svou činnost oceněn Finským sportovním záslužným křížem v roce 1964.¹³⁹

Odznak Veterán IAAF

Emanuel Bosák byl od roku 1952 až do roku 1970 členem Evropského výboru Mezinárodní amatérské atletické federace IAAF a od roku 1974 byl členem Rady IAAF. Za takovou dlouhou dobu, co se atletické federaci věnoval, dostal v roce 1970 vyznamenání čestného titulu Veterán IAAF.¹⁴⁰

¹³⁹ Zemřel Emanuel Bosák [Online]. (2011, December 29). Retrieved March 23, 2020, from <https://www.atletika.cz/cas-informuje/zemrel-emanuel-bosak/>.

¹⁴⁰ Nové Noviny č. 32/99 [Online]. Retrieved March 24, 2020, from <http://nn.jicinsko.cz/99/32/nn932-7.htm>.

9 Závěr

Volba zpracování historie osobnosti významného československého tělovýchovného a sportovního funkcionáře Emanuela Bosáka spolu s doprovodnými kapitolami se ukázala mimořádně šťastnou, a to jak z hlediska celkové nosnosti tématu, tak jeho zajímavostmi a zejména dostupností pramenů a zdrojů. Domnívám se, že i z těchto důvodů se mi podařilo naplnit cíl a úkoly práce tak, jak jsem si vytyčil na jejím začátku.

O roli Emanuela Bosáka v šíření tělesné výchovy a sportu z jeho funkcí není žádný pochyb. Byl velice ovlivňován dobou, ve které žil. Byl poznamenán válkou a to mu umožnilo mnohem lépe si uvědomovat podstatu lidských hodnot. Dle mého názoru byl Emanuel Bosák dobrým člověkem, kterému šlo především o zdraví lidu a šíření tělovýchovy a sportu po celé zemi. Svůj život obětoval tělovýchově už od svých mladých let jako člen a později funkcionář v Jičíně, kde založil s kamarády Mikulášský běh, který se běhá dodnes a kterého se, dokud mu to zdraví dovolovalo, účastnil. Byl součástí skvělých úspěchů Československé republiky na mezinárodní scéně jako předseda ČSOV, ve kterém šířil olympismus. Jako předseda ÚV ČSTV se podílel na rozvoji tělesné výchovy v naší zemi. Součástí toho všeho mu záleželo na mladých občanech a tak, když vzniklo Ministerstvo pro mládež a tělesnou výchovu ČSR se stal prozatím jediným ministrem sportu. Do toho všeho se usiloval o uskutečnění Olympijských her v Praze. Mimo tyto funkce byl učitelem a nějaký čas proděkanem Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Emanuel Bosák byl autorem řady publikací, které v bakalářské práci uvádím. Aby zůstal tělem zdravý, účastnil se všech možných běhů jako závodu desetičlenných hlídek Po hřebenech Krkonoš, Velké kunratické nebo Jizerské padesátky. Za jeho šíření tělovýchovy a sportu mu bylo uděleno několik ocenění.

Cílem mé práce bylo přiblížit život Emanuela Bosáka a poukázat jakým způsobem se podílel na rozvoji tělesné výchovy a sportu v Československé a České republice. Představit ho blíže veřejnosti a vymezit názor na jeho osobu. Prostřednictvím této práce a na základě mnoha prostudovaných a zpracovaných materiálů věřím v naplnění tohoto cíle.

Myslím si, že s jeho smrtí odešel opravdový bojovník za tělesnou výchovu a sport, kterého kdy Česká republika měla. Čest jeho památce.

Prameny a literatura

Archivní fondy a sbírky

Státní oblastní archiv Praha. Byro ÚV KSČ (f. 02/1), sv. 87, ar. j. 139, karton 37, list 18–23, 26. 6. 1962.

Státní oblastní archiv Praha. A – ÚV KSČ (f. 02/7), sv. 77, ar. j. 69, karton 22, list 1–4, 20. 10. 1970

Osobní archiv Kateřiny Štanclové a Lenky Kolářové, dcery Emanuela Bosáka. Praha. Dejvice. 2020.

Zákonné normy

Zákon č. 187/1949 Sb., o státní péči o tělesnou výchovu a sport.

Zákon č. 71/1952 Sb., o organizaci tělesné výchovy a sportu.

Zákon č. 60/1956 Sb., o organizaci tělesné výchovy.

Periodika

Lidová demokracie, roč. 1967–1970.

Mladý svět, roč. 1969.

Pravda, roč. 1968–1969.

Průboj, roč. 1968.

Rudé právo, roč. 1968–1968.

Stadion, roč. 1957–1965.

Tištěné prameny

Bosák, E., & Kumpera, V., Soukupová, D. (Ed.). (2005). *LEX CIVIUM DUX V ŘÍŠI BRANEK, BODŮ A SEKUND*. Praha: Olympia.

Starý, M. (2009). *Eman Bosák z Jivína – Domácí úlohy z kreslení*. Jičín.

Literatura

Bosák, E. (1979). *Po hřebenech Krkonoš*. Sportpropag.

Bosák, E. (1956). *František Janda-Suk náš první olympionik a světový rekordman*. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství.

Bosák, E. (1978). *Vybrané stati a materiály k problematice teorie organizace a řízení tělesné výchovy: učební texty* (1st ed.). Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., Praha 1.

Bosák, E. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovního odvětví v Československu* (1st ed.). Praha: Olympia.

Kosatík, P. (2016). *Věra Čáslavská: život na Olympu*. Praha: Mladá fronta.

Novotný, J., & Bosák, E. (1956). *Miloval život a boj: Evžen Rošický – sportovec a novinář*. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství.

Pachman, L. (1974). *Jak to bylo: zpráva o činnosti šachového velmistra za období 1924–1972*. Toronto: Sixty-Eight Publishers.

Popper, J., Kohlmann, Č., & Březina, J. (1969). *Mexico 68: 19. olympijské hry; 10. zimní olympijské hry, Grenoble*. Praha: Olympia.

Štumbauer, J. (2019). Historie tělesné výchovy a sportu v Československu v letech 1945–1956. Od omezené demokracie k tuhému stalinismu. *Česká kinantropologie*, 23(1–2), 43–61.

Elektronické a internetové zdroje

<https://www.cus-sportujsnami.cz/events/74-mikulassky-beh-na-bradech/>.
<https://www.atletika.cz/cas-informuje/zemrel-emanuel-bosak/>.
<https://www.atletika.cz/cas-informuje/zemrel-emanuel-bosak/>.
<https://www.acjicin.cz/historie/>.
https://jicinsky.denik.cz/zpravy_region/jicin-bosak-vzpominka20081212.html.
https://jicinsky.denik.cz/ostatni_region/vzpominka-na-vybornou-atletku-20130525.html.
<http://www.jvsystem.net/app34/download/Ceska-Kinatropologie-2019-01-02.pdf>.
<https://mikulasskybeh.wz.cz/>.
<http://m.cvf.cz/cvs/sin-slavy-funkcionari/stal-jiri-690.html>.
<http://nn.jicinsko.cz/99/32/nn932-7.htm>.
<https://www.olympic.cz/clanek/591--emanuel-bosak-se-doziva-85-let>.
<https://refresher.cz/35734-Nejvzacnejsi-medaile-z-olympiady-o-ktere-se-prilis-nemluvi-Udelena-byla-pouze-parkrat-a-odmenu-za-ni-nedostanes>.
<https://reportermagazin.cz/a/ieF6R/olympiada-v-praze-bude>.

Použité zkratky

AC – Athletic club (Atletický klub).

ATK – Armádní tělovýchovný klub.

ČNTO – Česká národní tělovýchovná organizace.

ČOS – Česká (Československá) obec sokolská.

ČOV (ČSOV) – Český (Československý) olympijský výbor.

ČR – Česká republika.

ČSSR – Československá socialistická republika (oficiální název Československa v letech 1960–1989).

ČSR – Česká socialistická republika (oficiální politický název 1969–1990).

ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy a sportu (1957–1990).

ČÚV ČSTV – Český ústřední výbor Československého svazu tělesné výchovy (1969–1989).

FTVS – Fakulta tělesné výchovy a sportu.

UK – Univerzita Karlova.

IAAF – Mezinárodní atletická federace.

ITVS – Institut tělesné výchovy a sportu Praha.

KSČ – Komunistická strana Československa (1921–1992).

KV – Krajský výbor.

LOH – Letní olympijské hry.

MB – Mikulášský běh.

MOV – Mezinárodní olympijský výbor.

OH – Olympijské hry.

OV – Olympijský výbor.

PPOV – Odznak zdatnosti dospělých.

SSSR – Svaz sovětských socialistických republiky (1922–1991).

SVTVS – Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport.

TJ – Tělovýchovná jednota.

TÚTVS – Tyršův ústav pro tělesnou výchovu a sport (1950–1958).

ÚV – Ústřední výbor.

ZOH – Zimní olympijské hry.

ZTV – Základní tělesná výchova.

Seznam příloh

Dobrý den Martine,
zdravím Tě, vše jsme se sestrou přečetly a jedinou drobnou připomínku, kterou máme je k životopisu na straně 14 , cituji..." kvůli kariéře vstoupil do KSČ..."

Nevím, zda je to vysvětlitelné Vaší generaci, ani my jsme nebyly na světě, ale domnívám se, že taková byla doba a že poválečné nadšení tehdejší mladé generace bylo snad i omluvitelné.

Takže pokud by šlo zmírnit vyjádření ..."kvůli kariéře..." měly bychom radost, ale pokud to tam necháš, také dobře, je to na Tobě.

Mockrát díky za spolupráci, jsem ráda, že jsme mohly být při tom.

Pozdravuj od nás svého školitele pana doc. Štumbauera, jsme rády, že Tě vedl k napsání práce o našem otci EB.

Zdravím a přeji mnoho úspěchů

Lenka Kolářová i za svou sestru Kateřinu Štanclovou

Příloha 1 Vyjádření dcer Emanuela Bosáka Lenky Kolářové a Kateřiny Štanclové (obě rozené Bosákové) po vzájemné korespondenci prostřednictvím emailu k mé kvalifikační práci.